

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva



Diplomová práce

**Zadávání veřejných zakázek zadavatelem s použitím
Národního elektronického nástroje**

Bc. Štěpán Kolář

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Štěpán Kolář

Podnikání a administrativa

Název práce

Zadávání veřejných zakázek zadavatelem s použitím Národního elektronického nástroje

Název anglicky

Public procurement by the contracting authority using the National Electronic Tool

Cíle práce

Cílem práce je provést analýzu a vyhodnocení právní úpravy zadávání veřejných zakázek subjekty veřejné správy se zaměřením na zadávání veřejných zakázek v Národním elektronickém nástroji, identifikovat případné nedostatky a případná rizika s tímto spojená. Dílčím cílem práce je vyhodnotit tyto postupy při zadávání veřejných zakázek u konkrétního vybraného zadavatele a navrhnout opatření ke zlepšení procesů při zadávání veřejných zakázek k jejich optimalizaci.

Metodika

V teoretické části bude použita metoda výkladu zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, budou popsány druhy veřejných zakázek dle předpokládaných hodnot a režimů, zásady, které musí zadavatelé dodržovat a kritéria hodnocení. Dále bude popsán postup zadávání veřejných zakázek zadavatelem, fáze zadávání a povinnost elektronizace zadávání veřejné zakázky.

V praktické části bude vyhodnoceno skutečné zadání veřejné zakázky do Národního elektronického nástroje, včetně postupu a potřebné dokumentace, a na základě analýzy budou identifikovány problematické okruhy s návrhem řešení.

Doporučený rozsah práce

60-80

Klíčová slova

veřejná zakázka, zadávání veřejných zakázek, veřejné prostředky, veřejná správa, 3E, Národní elektronický nástroj, zadavatel, zadávací řízení, veřejná soutěž

Doporučené zdroje informací

HERMAN, Pavel. Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 9788073805951.

JELÍNEK, Kamil a kol. Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2022. Praktický komentář. ISBN 978-80-7676-120-9.

KRUTÁK, Tomáš. Zákon o zadávání veřejných zakázek s komentářem k ... Olomouc: ANAG, 2016-. Právo (ANAG). ISBN 9788075540409.

MACEK, Ivo a kol. Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou. Praha: Leges, 2017. 844 stran. ISBN 978-80-7502-171-7.

NOVÁK, David, Leona GERGLOVÁ ŠTEIGROVÁ, Monika DOBROVODSKÁ, et al. Společenská odpovědnost a veřejné zakázky: co znamená odpovědné veřejné zadávání a jak souvisí se společenskou odpovědností firem. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018. ISBN 9788074211485.

Veřejné zakázky: nový dvouměsíčník o veřejných zakázkách. Praha: ECPA – Evropské centrum pro veřejnou správu, 2003-. ISSN 18036724.

Veřejné zakázky v praxi: aktuality, rady, názory a užitečné informace. Praha: Forum. ISSN 18058523.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. et Mgr. Martin Langpaul

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2022

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvik, Ph.D. et Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 09. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Zadávání veřejných zakázek zadavatelem s použitím Národního elektronického nástroje" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 11. 2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. et Mgr. Martinu Langpaulovi za pomoc při vypracování této práce, za odborné rady, věcné připomínky, a především, milý a vstřícný přístup.

Zadávání veřejných zakázek zadavatelem s použitím Národního elektronického nástroje

Abstrakt

Hlavním tématem této práce je problematika zadávání veřejných zakázek zadavatelem, se zaměřením na použití Národního elektronického nástroje. Cílem této práce je provedení analýzy a vyhodnocení právní úpravy a procesu zadávání veřejných zakázek v Národním elektronickém nástroji. Součástí cíle této práce je identifikace případných nedostatků, rizik a vyhodnocení postupu zadávání veřejných zakázek u konkrétního zadavatele. V teoretické části této diplomové práce jsou uvedeny informace týkající se historie veřejných zakázek, procesy jejich zadávání a dělení, sociálně odpovědné zadávání, popis Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek, aplikace metody BVA, a především, výklad právní úpravy. Praktická část je založena na analýze a následném vyhodnocení efektivnosti, transparentnosti, uživatelské a administrativní náročnosti. Tato analýza je provedena v oblastech vývoje počtu a hodnoty veřejných zakázek, porovnání vysoutěžených zakázek vybraného konkrétního zadavatele a postupu při zadávání veřejné zakázky.

Klíčová slova: veřejná zakázka, zadávání veřejných zakázek, veřejné prostředky, veřejná správa, 3E, Národní elektronický nástroj, zadavatel, zadávací řízení, veřejná soutěž, NIPEZ, odpovědné zadávání, rámcová dohoda, obnovená soutěž, metoda BVA, m4e metoda

Public procurement by the contracting authority using the National Electronic Tool

Abstract

The main topic of this work is the issue of awarding public contracts by the contracting authority with a focus on the use of the National Electronic Tool. The aim of this work is to perform an analysis and evaluation of the legal regulation and the process of awarding public contracts in the national electronic tool. Part of the goal of this work is the identification of possible shortcomings, risks and evaluation of the procedure for awarding public contracts for a specific contracting authority. In the theoretical part of this thesis, information is presented regarding the history of public procurement, processes of awarding and dividing them, socially responsible procurement, a description of the National Infrastructure for Electronic Procurement of Public Procurement, the application of the BVA method, and above all, an interpretation of the legislation. The practical part is based on the analysis and subsequent evaluation of efficiency, transparency, user and administrative complexity. This analysis is carried out in the areas of the development of the number and value of public contracts, the comparison of competitive contracts of the selected specific contracting authority and the procedure for awarding a public contract.

Keywords: public procurement, public funds, public administration, 3E, National electronic tool, contracting authority, procurement procedure, public competition, NIPEZ, responsible procurement, framework agreement, renewed competition, BVA method, m4e method

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Historie.....	14
3.2 Význam veřejných zakázek.....	17
3.3 Zásady zadávání VZ.....	17
3.3.1 Zásady transparentnosti a přiměřenosti	17
3.3.2 Zásada rovného zacházení a zákazu diskriminace.....	18
3.3.3 Zásada zadávání VZ pro dodavatele se sídlem mimo ČR	18
3.3.4 Zásada environmentálně a sociálně odpovědného zadávání a inovací	18
3.4 Odpovědné zadávání veřejných zakázek	19
3.4.1 Aplikace odpovědného zadávání VZ.....	20
3.5 Principy 3E.....	23
3.5.1 Životní cyklus veřejného nákupu.....	23
3.5.2 Účelnost	24
3.5.3 Hospodárnost	25
3.5.4 Efektivita.....	25
3.5.5 Optimum	25
3.6 Rozdělení veřejných zakázek.....	26
3.6.1 Druhy VZ.....	27
3.6.2 Režimy veřejných zakázek	28
3.7 Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek	30
3.7.1 Národní elektronický nástroj	31
3.7.2 Věstník veřejných zakázek	32
3.7.3 Informační systém o veřejných zakázkách	32
3.8 Rámcová dohoda.....	34
3.8.1 Zadávací řízení.....	34
3.8.2 Plnění z rámcové dohody.....	37
3.9 Hodnotící kritéria	38
3.9.1 Metoda m4E.....	39
3.9.2 Hodnotící kritéria m4E	41
4 Vlastní práce	44
4.1 Vývoj zadaných veřejných zakázek.....	46
4.1.1 Celková hodnota zadaných veřejných zakázek	48

4.1.2	Hodnota zadaných veřejných zakázek dle druhu zakázky.....	49
4.1.3	Celkový počet zadaných veřejných zakázek.....	49
4.1.4	Počet zadaných veřejných zakázek dle druhu zakázky.....	52
4.1.5	Hodnota zadaných VZ dle režimu zakázky	52
4.1.6	Počet zadaných VZ dle režimu zakázky	53
4.1.7	Zadané VZ dle typu zakázky	54
4.1.8	Nejvíce nakupované komodity dle hodnoty.....	55
4.1.9	Nejvíce nakupované komodity dle počtu zadaných VZ	56
4.1.10	Nejvíce nakupované komodity dle hodnoty v oblasti Vzdělávání.....	58
4.1.11	Nejvíce nakupované komodity dle počtu VZ v oblasti Vzdělávání.....	60
4.2	Porovnání rámcových smluv	61
4.2.1	Podíl zadaných a zrušených minutendů.....	61
4.2.2	Hodnocení na základě nejnižší nabídkové ceny	62
4.2.3	Administrativní náročnost zadaných minutendů	63
4.3	Identifikace problematických okruhů při administraci VZ	65
4.3.1	Průběh zadávání veřejných zakázek v NEN	65
4.3.2	Funkce Národního elektronického nástroje	66
4.3.3	Potřebná dokumentace při administraci VZ.....	68
5	Výsledky a diskuse	69
6	Závěr.....	73
7	Seznam použitých zdrojů.....	76
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	80
8.1	Seznam obrázků	80
8.2	Seznam tabulek.....	81
9	Přílohy	82
9.1	Příloha 1 Průběh zadávacího řízení VZ.....	82
9.2	Příloha 2 Statistická data získaná z ISVZ	83
9.3	Příloha 3 Statistiky dle dat obdržných od organizace DZS	86

1 Úvod

Veřejné zakázky jsou již dlouhé roky nedílnou součástí pořizování státního majetku, čímž se z nich stává prostředek pro realizace dodavatelsko-odběratelských vztahů, který spojuje veřejný sektor se sektorem soukromým.

Aby bylo eliminováno riziko vzniku podvodného jednání, jehož cílem by bylo obohacení jedné strany v neprospěch státu, byly přijaty určité regulace a pravidla. Tyto regulace a pravidla vedly k přijetí zákonů, směrnic, metodik a dalších dokumentů, jejichž dodržování přispívá k transparentnímu nakupování státu.

Důsledkem přijetí těchto regulačních mechanismů a trendu digitalizace a elektronizace státní správy, časem vznikaly určité podoby elektronických nástrojů pro zadávání veřejných zakázek (dále také jen „VZ“).

Pojetí digitalizace ve veřejných zakázkách byl dlouhodobý plán, který prošel do letošního roku několika fázemi. Milníky v elektronizaci veřejných zakázek byla z historického pohledu především tvorba elektronických tržišť, která byla provozována soukromými provozovateli. Z pohledu transparentnosti se však jednalo o prostředí, které přineslo zvýšení bezpečnosti a snížení provozních chyb, oproti klasickému „papírovému“ soutěžení zakázek. Další myšlenkou elektronizace veřejných zakázek byla úspora peněz, jak ze státního rozpočtu, tak peněz soukromých firem v podobě dodavatelů. V návaznosti na elektronické tržiště stát zrealizoval svůj elektronický nástroj, jehož provozovatele se stalo Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také jen „MMR“), pojmenovaný Národní elektronický nástroj (dále také jen „NEN“). Pro potřebu zadávání všech veřejných zakázek, které stát pro sebe nakupuje, bylo potřeba zakázky rozdělit a vytvořit oddělené prostředí pro nákup různých komodit s různě vysokou nákupní cenou. Toto rozdělení vedlo k vytvoření různých zadávacích postupů, zadávacích dokumentací, posuzování klasifikací a hodnocení kritérií, které jsou zakotveny v zákoně o zadávání veřejných zakázek. Jednotlivé postupy, uvedeny v ZZVZ¹, byly následně implikovány do Národního elektronického nástroje, který zajišťuje kompletní administraci a zadávání všech kategorií veřejných zakázek pro všechny kategorie zadavatelů. Vývoj a realizace Národního elektronického nástroje nebyl v průběhu času jednoduchý a setkával se s různými překážkami, ať se již jednalo o technické problémy nebo špatné mínění zadavatelů a dodavatelů, kteří byli do té doby zvyklí na dosud fungující elektronická tržiště. Ministerstvo pro místní rozvoj reagovalo na tuto situaci vytvořením

¹ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

bezplatných školení pro zadavatele i dodavatele, dále vznikl e-learningový portál, který funguje jako školící systém pro uživatele. V návaznosti na sběr dat, které byly shromážděny v průběhu let, byl NEN po letech aktualizován na verzi HTML 5, aby byl pro uživatele co nejvíce přívětivý. Tato verze nabízí pro uživatele intuitivní ovládání, které poskytuje i veškerou dokumentaci, potřebnou k soutěžení veřejných zakázek.

Elektronizace proběhla i ve vedlejších odvětvích veřejných zakázek, byl zřízen nový Věstník veřejných zakázek, který je nyní úzce provázán s Národním elektronickým nástrojem. Zadavatelé tak nemusí zveřejňovat své zakázky duplicitně, jelikož má NEN funkci propsání do Věstníku VZ. Další aktualizace byla provedena v rámci Číselníku komodit, který je nyní podrobnější a lze jeho funkci využít k tvorbě statistik, použitelných k plánování státních výdajů a obdobných predikcí.

V současné době je přijat plán elektronizace veřejných zakázek s názvem Strategie elektronizace veřejných zakázek 2022-2030, který se zaměřuje na informační podporu v rámci veřejného investování. Cílem této strategie je aktualizace některých již dlouho používaných systémů, které jsou propojeny s Národním elektronickým nástrojem a opět tak dosáhnout větší efektivity a transparentnosti. Na tyto aktivity navazuje rámec plánovaných aktualit NIPEZ 2.0, kterým MMR postupně aktualizuje doposud sloužící Národní infrastrukturu pro elektronické zadávání veřejných zakázek (dále také jen „NIPEZ“) a vydání novely zákona o zadávání veřejných zakázek z 16. července 2023.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tato práce si klade za cíl vyhodnotit proces zadávání veřejných zakázek pomocí Národního elektronického nástroje, se zaměřením na transparentnost, efektivnost, uživatelskou přívětivost a administrativní nenáročnost. U jednotlivých kroků zadávání veřejných zakázek budou identifikovány problematické okruhy, s následným návrhem na optimalizaci. V návaznosti na problematiku zadávání veřejných zakázek bude vytvořena analýza obecných dat o veřejných zakázkách, které budou zahrnovat i stěžejní covidové období, kde budou také zobrazena data o nejvíce nakupovaných komoditách. Problematika soutěžení veřejných zakázek bude zároveň analyzována na obdržných datech příspěvkové organizaci Dům zahraniční spolupráce (dále také jen DZS), kde tato data, týkajících se vysoutěžených rámcových smluv a následných obnovených soutěží, budou pozorována. Celá práce bude podložena podrobným výkladem právní úpravy, související se zadáváním veřejných zakázek, která je nedílnou součástí tohoto procesu.

2.2 Metodika

V teoretické části bude rozebírána právní úprava související se zadáváním veřejných zakázek, především tedy zákon č. 134/2016 Sb., jehož poslední novela je účinná od července roku 2023. Tato část bude vysvětlovat principy zadávání a rozdělení veřejných zakázek, historii a zásady zadávání veřejných zakázek se zaměřením na odpovědné zadávání VZ. Dále se zde práce bude zabývat funkcemi Národního elektronického nástroje, infrastruktury NIPEZ, hodnotícími kritérii, se zaměřením na metodu BVA, a rámcovými smlouvami.

V praktické části bude proveden výzkum, na základě, něhož budou přijaty nebo zamítnuty stanovené hypotézy. V první části, budou pomocí statistických výpočtů zkoumána všeobecná data týkajících se zadávání veřejných zakázek. Druhá část bude zaměřena na komparaci poskytnutých dat, vztahujících se ke dvěma konkrétním rámcovým smlouvám. V poslední části bude provedeno praktické zadání veřejných zakázek do Národního elektronického nástroje, s následnou identifikací případných chyb a návrhem možného řešení.

3 Teoretická východiska

3.1 Historie

Historie a právní úprava veřejných zakázek na území dnešní České republiky sahá již do dob předválečného Československa. Již v té době byly určitým způsobem upravovány dodávky a práce, které byly zadávány státními úřady. Systém vznikl jako inspirace rakouské úpravy, spočívající ve vytvoření různých druhů soutěžení zakázek. Již v této době se setkáváme s pojmy *veřejná soutěž*, umožňující ucházení se veřejnosti o zakázky, *omezená soutěž*, která umožňovala soutěžit zakázky bez oslovení veřejnosti a *zadání z volné ruky*, u této metody bylo dovoleno do určité částky objednávat dodávky a práce bez soutěžení. Celý tento systém byl právně upraven v nařízení o zadávání dodávek a prací č. 667/1920 Sb. a byl platný až do poválečného období (Schelleová, 2015).

K výrazné historické změně došlo v období socialismu, kde se od systému veřejného zadávání zakázek opustilo. V této době, bylo zrušené nařízení z roku 1920 a s ním i obchodní zákoník, na místo toho vznikl zákon o národohospodářském plánování. Veřejné zakázky měly na starost příslušná ministerstva, které se starala o jejich realizaci a měla tak monopolní postavení. Z pohledu veřejných zakázek neexistovala za socialismu téměř žádná veřejná soutěž, v které by se obchodníci mohli ucházet o státní zakázky, zakázky byly přidělovány dle daných plánů a výrobky měly státem stanovenou cenu. Jednou z mála výjimek bylo stavebnictví, zde bylo možné zakázky soutěžit, což vedlo k vydání vyhlášky č. 101/1973 Sb., o projektových soutěžích (Schelleová, 2015).

Zásadním milníkem v nahlížení na soutěžení veřejných zakázek bylo období po roce 1989, zde byly přijaty právní úpravy, které se staly základem pro koncepci, kterou známe dodnes. Již v roce 1991 byla přijata úprava hospodářského zákoníku, jež upravoval zadávání státních zakázek. Jedním z nejdůležitějších kroků, nejen z pohledu veřejných zakázek, se stalo vydání obchodního zákoníku v roce 1992, jehož přijetím se rušil zákon o národohospodářském plánování. Tento zákon umožnil podnikatelům opět obchodování na nově vzniklém trhu a zároveň i upravoval obchodní veřejnou soutěž. Zadavatel si mohl od potenciálních dodavatelů vyžádat dokumenty ověřující jejich spolehlivost, odbornost, finanční situaci, zkušenosti atd. Navíc ve stejném roce bylo přijato usnesení 458/1992, jehož přílohou byly *zásady pro širší uplatnění zadávání veřejných zakázek formou soutěže*, toto vše vedlo ke sjednocení právní úpravy, a tedy ke tvorbě zákona. V roce 1994 byl schválený

první zákon o zadávání veřejných zakázek, opět inspirovaný, nyní modelem vypracovaným Komisí OSN. Tento zákon byl, po přijetí novel, platný až do roku 2004 (Schelleová, 2015).

V roce 2004 byl vydán v účinnost zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, zároveň byl v tomto roce upraven v evropských směrnicích (2004/17/ES² a 2004/18/ES³) legislativní rámec postupu elektronického zadávání veřejných zakázek. Pro implementaci elektronizace vydala Evropská Komise sdělení⁴ o tzv. „Akčním plánu.“ Tento plán zaváděl opatření, která měla vést k zajištění zadávání veřejných zakázek elektronickou formou a tím spojenou i vyšší efektivitou. Česká republika a všechny členské státy Evropské unie měly za úkol vypracovat národní plány, které stanoví dílčí cíle pro potřebu zavedení elektronizace veřejných zakázek v období následujících pěti let (Ječný, 2019, s. 43).

Jelikož veřejné zakázky v ČR od zavedení nového zákona v roce 2004 prošly obměnou, jednalo se především o nové způsoby zadávání zakázek, jakou bylo např vznik tzv. „rámcových dohod“, již v roce 2006 vstoupil v platnost zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Tento zákon již musel nově upravovat elektronickou formu zadávání zakázek, jelikož Ministerstvo pro místní rozvoj v tomto roce vydalo „Národní plán zavedení elektronického zadávání veřejných zakázek pro období let 2006-2010.“ V tomto plánu byly definovány podmínky pro zahájení elektronického zadávání veřejných zakázek, vznik elektronických nástrojů a zapojení komerčních provozovatelů, kteří umožňují komunikaci mezi zadavatelem a dodavatelem z pozice třetí strany.

Po podrobné analýze naplnění Národního plánu v roce 2009 byla přijata nová „Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2011 a 2015.“ Tato strategie měla napravit nenaplnění závazků, které vyplývaly z „Národního plánu“. Analýza poukázala na nevyužívání informačních systémů na zadávání veřejných zakázek a na stagnaci v oblasti používání elektronizace veřejných zakázek zadavateli, jelikož toto používání bylo dobrovolné, zároveň ani nebyl vyvinut dostupný elektronický nástroj. V tomto období se také Ministerstvo pro místní rozvoj připravovalo na zpracování projektu „Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ)“, jež měl za úkol podporovat elektronizaci VZ a vytvoření svého Národního elektronického nástroje (NEN) jež bude v budoucnu využíván zadavateli i dodavateli. To vše mělo vést, dle Usnesení

² Směrnice evropského parlamentu a rady 2004/17/ES dne 31. 3. 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb.

³ Směrnice evropského parlamentu a rady 2004/18/ES ze dne 31. 3. 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

⁴ Sdělení Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů

vlády ČR UV č. 5/2011⁵ k ročním úsporám 50 mld. Kč z veřejných rozpočtů a přípravě nové legislativy (Ječný, 2018, s. 4-9).

Strategie 2011-2015 měla za následek spuštění elektronických tržišť a jejich používání ústředními orgány státní správy, zároveň v tomto období byl oficiálně převzat Národní elektronický nástroj pro MMR.

Od roku 2016 byla v běhu další ze strategií, nyní strategie 2016-2020, kde MMR stanovilo harmonogram postupného využívání NEN při zadávání veřejných zakázek, tento materiál byl schválen Vládou ČR jejím Usnesením 25/2016, který vedl k povinnému využívání NEN pro ústřední orgány státní správy. Po postupném zavádění využívání Národního elektronického nástroje, MMR vyvinulo v roce 2020 novou verzi HTML 5, která prostředí zadávání veřejných zakázek urychluje, jedná se především o rychlejší reakce systému a intuitivnější ovládání (Ségl, 2020, s. 54; Ječný, 2018, s. 4-9).

Posledním dosud zveřejněným plánem pro elektronizaci veřejných zakázek je *Strategie elektronizace veřejných zakázek 2022–2030*, která navazuje na předcházející období a vychází z potřeby České republiky řešit informační podporu v oblasti veřejného investování, v návaznosti na rozvoj eGovernmentu. Cílem této strategie je efektivita a jednoduchost podávání nabídek a zadávání VZ, transparentnost, otevřenost systému a podpůrné aktivity v této oblasti, centralizace provozních činností v rámci NIPEZ a přebudování informačních systémů, které jsou již delší dobu neaktualizovány. Zde se jedná především o Věstník veřejných zakázek a Informační systém o veřejných zakázkách. Celý tento rámec plánovaných aktivit nese projektový název NIPEZ 2.0. (Portál o veřejných zakázkách, 2023).

⁵ Usnesení vlády České republiky č. 5 ze dne 5. 1. 2011 o Strategii elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2011 až 2015

3.2 Význam veřejných zakázek

Veřejné zakázky jsou prostředkem, pomocí kterého zadavatel může hospodařit s veřejnými statky. V roli zadavatele, dle § 4 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek zejména Česká republika, Česká národní banka, státní příspěvkové organizace nebo územní samosprávný celek nebo jiná příspěvková organizace. „*Dalšími zadavateli mohou být jiné právnické osoby, které byly založeny proto, aby uspokojovaly potřeby veřejného zájmu a zároveň jí jiný veřejný zadavatel převážně financuje*“ (Kruták, 2016, s. 36).

Aby se jednalo o veřejnou zakázku, musí být uzavřena smlouva, a to mezi, na jedné straně zadavatelem, a na druhé straně jedním nebo více dodavateli. Dodavatel je dle § 5 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek osobou, která nabízí poskytnutí dodávek, služeb nebo stavebních prací.

Jelikož se pro tyto nákupy využívají veřejné finance, musí zadavatel v tomto obchodním styku dodržovat určité zásady a principy zadávání VZ, díky kterým se omezuje výskyt různých forem protekce a korupce. Pro případ nekalého zacházení s veřejnými financemi v oblasti veřejných zakázek, existují v ČR kontrolní orgány, kterými jsou Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a Nejvyšší kontrolní úřad.

3.3 Zásady zadávání VZ

Zákon o zadávání veřejných zakázek v § 6 uvádí zásady, kterými se musí zadavatelé a dodavatelé řídit, a zároveň si musí být schopni prokázat dodržení těchto zásad. § 6 již není nijak dále vyložen, aby nedocházelo k zúžení jejich významu a platí pro všechny veřejné zakázky, které je možno zadávat. Jedná se tedy i o *veřejné zakázky malého rozsahu*, které dle § 31 ZZVZ nemusí být zadávány, dodržení těchto zásad však musí být bez výjimek dodržováno. Od roku 2021 přibyl k § 6 také odstavec 4, který nově zohledňuje environmentální a sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek (Herman, 2016, s. 22).

3.3.1 Zásady transparentnosti a přiměřenosti

Zadavatel je dle prvního odstavce § 6 ZZVZ nucen dodržovat, vůči všem účastníkům, zásadu transparentnosti a přiměřenosti. V oblasti transparentnosti se jedná především o oblast ověřování jednotlivých kroků, průhlednost a srozumitelnost, které je nutno dodržovat a uchovávat, zde se jedná např. o povinné zveřejňování smluv dle § 31 ZZVZ. Transparentní zadávání veřejných zakázek zároveň vede ke

stejně informovanosti všech uchazečů zadávacího řízení, a tedy i k minimalizaci rizika diskriminace.

Další zásadou tohoto odstavce je přiměřenost, využívaná zadavatelem především při nastavování zadávacích podmínek tak, aby byly přiměřeny předmětu a částce plnění. U zakázek, jejichž předpokládaná hodnota se nachází na nižší hranici, by neměl požadovat zadavatel zbytečné reference, u složitějších zakázek by naopak měl být delší čas na podání nabídek apod. (Kruták, 2016, s. 51).

3.3.2 Zásada rovného zacházení a zákazu diskriminace

V druhém odstavci § 6 ZZVZ nalezneme zásady, které musí zadavatel dodržovat vůči všem dodavatelům. U případu rovného zacházení jde o stejné poskytování informací všem dodavatelům, kteří se účastní zadávacího řízení, tedy komunikace při jednání o nabídkách nebo hodnocení nabídek.

Zásada diskriminace úzce souvisí s předešlými zásadami vyskytující se v § 6 ZZVZ, jedná se o zvýhodnění dodavatele nebo skupin dodavatelů, bez stanovení omezujících pravidel týkajících se předmětu veřejné zakázky, a to ve všech jejích fázích. Pravidla pro omezení dodavatelů se dají nastavit např. v kvalifikaci, kvalitě a jiných kritériích, omezení musí být však opět přiměřené (Kruták, 2016, s. 51).

3.3.3 Zásada zadávání VZ pro dodavatele se sídlem mimo ČR

Zákon v § 6 také uvádí princip zákazu diskriminace pro dodavatele, kteří mají sídlo v členském státě Evropské unie a státech mající s Českou republikou nebo Evropskou unií uzavřenou mezinárodní smlouvu, která umožňuje dodavatelům přístup ke konkrétní veřejné zakázce (§ 6 odst. 3 ZZVZ).

3.3.4 Zásada environmentálně a sociálně odpovědného zadávání a inovací

Relativně novým principem zadávání veřejných zakázek je zadávání v souladu se zásadou sociálně odpovědného a environmentálně odpovědného zadávání, ke kterému se řadí i implementace inovací. Pokud tedy dává smysl a je vhodné využít tyto zásady při tvorbě zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, musí se jimi zadavatel řídit a zároveň musí být schopen odůvodnit svůj přístup k těmto zásadám (§ 6 odst. 4 ZZVZ).

3.4 Odpovědné zadávání veřejných zakázek

Veřejné zakázky, jako nástroj pro nakupování komodit ze státních peněz, jsou předurčeny k tomu, že jejich prostřednictvím projdou ročně stovky miliard korun. Je tedy nutné státní produkty, služby a stavební práce nakupovat tak, aby vytvářely prospěch pro společnost a ekonomiku, zároveň však realizace z těchto výdajů musí minimalizovat dopad na životní prostředí. Zadavatelé proto podrobně definují požadavky pro dodavatele, jedná se především o kvalitu a cenu, na základě kterých, by se následně měly rozhodnout pro výběr dodavatele, který kritéria splňuje nejlépe.

Odpovědné zadávání veřejných zakázek by mělo být propojeno se *společenskou odpovědností firem (CSR)*, aby vznikl řetězec, jehož každý článek vede k naplnění všech cílů odpovědného zadávání zakázky. Propojením CSR na straně dodavatele a odpovědným zadáváním na zadavatelské straně vzniká spolupráce, umožňující efektivně řešit problémy, jakými jsou ekologie, vzdělávání, etické nakupování, nezaměstnanost a další. Ti dodavatelé, kteří ve svých firmách dodržují zásady CSR, mají v určitých výběrových řízeních výhodu oproti ostatním dodavatelům, kteří tuto strategii nevyznávají, jelikož zadavatelé mohou při zadávání veřejných zakázek po dodavatelích požadovat splnění sociálních, či environmentálních kritérií spojených s předmětem veřejné zakázky. Pokud by dodavatelé v určitých zakázkách nespĺňovali kritéria ohledně dodržování zásad CSR, byla by efektivnost veřejné zakázky výrazně snížena (Společenská odpovědnost a veřejné zakázky, 2018, s. 9-10).

Obrázek 1 Propojení společenské odpovědnosti a odpovědného zadávání



Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018⁶

3.4.1 Aplikace odpovědného zadávání VZ

Princip odpovědného zadávání může být implementován od úrovně malých obcí, až po nejvyšší úroveň státu, i proto vláda přijala usnesení (č. 531, ze dne 24.7.2017⁷) o pravidlech uplatňování odpovědného zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy. Dle tohoto usnesení je státním organizacím doporučeno uplatňovat pravidla odpovědného zadávání a využívání metodik souvisejících s tímto zadáváním VZ.

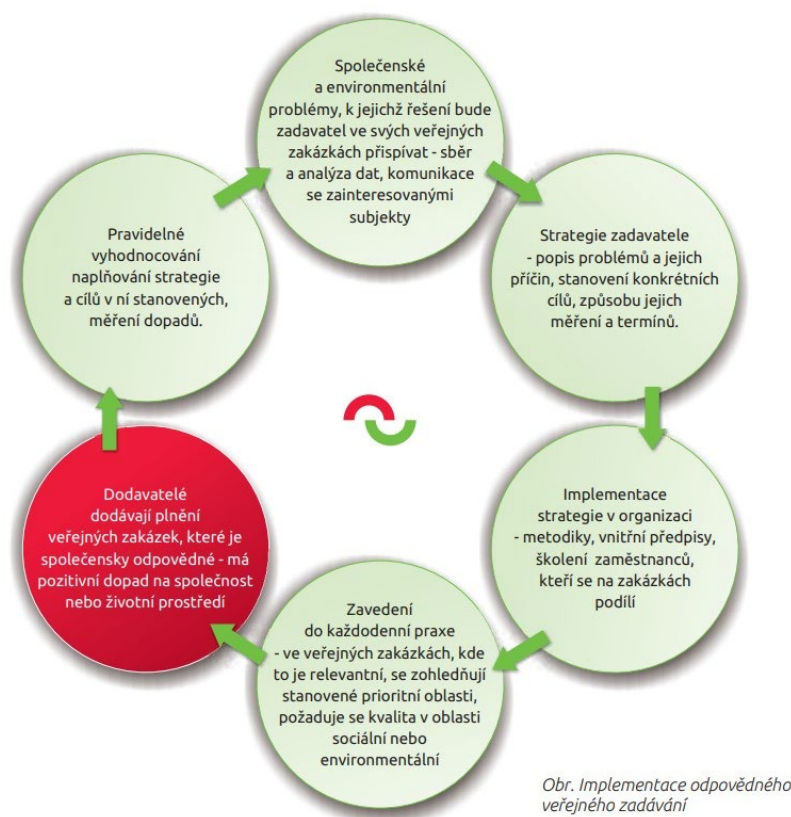
Aplikace principů odpovědného zadávání by měla být založena na vytvoření strategie, zaměřené na vymezení oblasti, která se bude odpovědným zadáváním řešit. K vymezení této oblasti zadavatel využívá spolupráci se státními organizacemi, jakými jsou úřady, sociální podniky, asociace a další, dle zaměření budoucí podpory, s nimiž bude na základě následné komunikace a sběru dat vytvořena analýza problému. Dle stanovené

⁶ Zdroj: NOVÁK, David; GERGELOVÁ ŠTEIGROVÁ, Leona; DOBROVODSKÁ, Monika; INGEROVÁ, Petra; CHVALKOVSKÁ, Eva et al. Společenská odpovědnost a veřejné zakázky: co znamená odpovědné veřejné zadávání a jak souvisí se společenskou odpovědností firem. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018. ISBN 978-80-7421-148-5.

⁷ Usnesení vlády České republiky č. 531 ze dne 24. 7. 2017 o Pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy

analýzy zadavatel následně stanovuje řešení problémových oblastí, tato strategie by měla být tudíž dostatečně konkrétní, měřitelná a dosažitelná, s ohlédnutím na předem stanovené časové horizonty. Výsledek celé strategie by měl být uveden v interních metodikách, směrnících a předpisech, které bude organizace následně implementovat do každého zadávacího řízení, po jehož uzavření bude následovat vyhodnocení použitých postupů, naplnění stanovených cílů a případně následná úprava dosud zavedené strategie (Společenská odpovědnost a veřejné zakázky, 2018, s. 17-18).

Obrázek 2 Implementace odpovědného veřejného zadávání



Obr. Implementace odpovědného veřejného zadávání

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018⁸

Aby bylo odpovědné zadávání co možná nejvíce účelné, je v § 33 ZZVZ zakotvena část o předběžné tržní konzultaci, ke které je zadavatel oprávněn. Zadavatel je oprávněn před zahájením zadávání veřejné zakázky vést, s potencionálními dodavateli nebo odborníky, rozpravy o svých záměrech a požadavkách, toto jednání však nesmí jakýmkoli způsobem

⁸ Zdroj: NOVÁK, David; GERGELOVÁ ŠTEIGROVÁ, Leona; DOBROVODSKÁ, Monika; INGEROVÁ, Petra; CHVALKOVSKÁ, Eva et al. Společenská odpovědnost a veřejné zakázky: co znamená odpovědné veřejné zadávání a jak souvisí se společenskou odpovědností firem. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018. ISBN 978-80-7421-148-5.

narušovat hospodářskou soutěž. Tento krok, v průběhu před tvorbou zadávacího řízení, přináší pozitiva pro všechny účastníky, jelikož zadavatel dopředu ví, s jakými podmínkami lze od dodavatelů počítat, dodavatelé se naopak mohou zaměřit na konkrétní cíle zakázky a tím ovlivnit tvorbu zadávacích podmínek. Získání informací o záměrech, požadavcích a odborné zpětné vazbě před samotnou tvorbou zadávacích tak vede k efektivnímu zadávání, v podobě ušetřeného času a zvýšení kvality realizace veřejné zakázky (Společenská odpovědnost a veřejné zakázky, 2018, s. 45-46; Kruták, 2016, 128-130).

Obrázek 3 Předběžné tržní konzultace v procesu zadávání veřejných zakázek



Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018⁹

⁹ Zdroj: NOVÁK, David; GERGELOVÁ ŠTEIGROVÁ, Leona; DOBROVODSKÁ, Monika; INGEROVÁ, Petra; CHVALKOVSKÁ, Eva et al. Společenská odpovědnost a veřejné zakázky: co znamená odpovědné veřejné zadávání a jak souvisí se společenskou odpovědností firem. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018. ISBN 978-80-7421-148-5.

3.5 Principy 3E

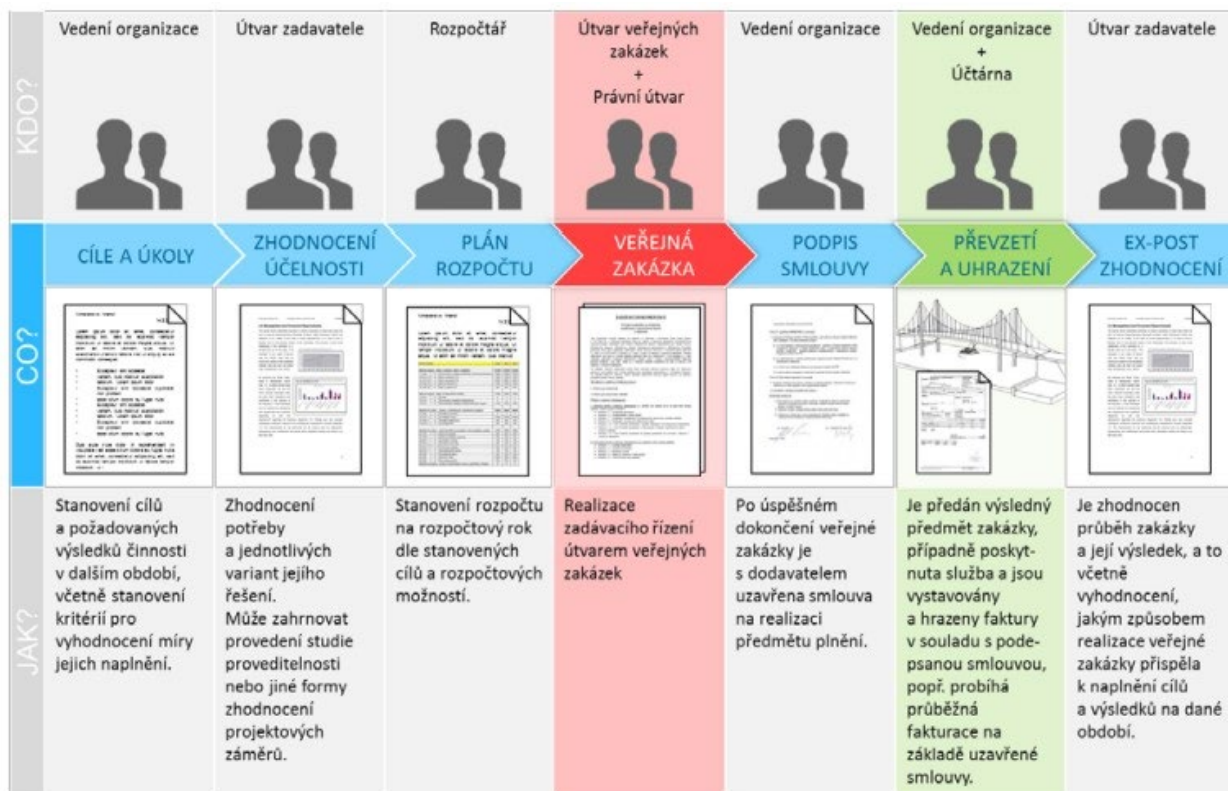
Veřejné zakázky nejsou jen nákupem určité komodity, realizace tohoto nákupu je financována veřejnými penězi, tedy převážně finančními prostředky vybranými od občanů ČR, musí být tedy dodržovány určité postupy před podepsáním smlouvy s dodavatelem, ale rovněž i po jejím podepsání. Z tohoto důvodu se musí i zadávání veřejných zakázek obejít bez zbytečného utrácení veřejných prostředků, zadavatel se musí chovat ve své organizaci zodpovědně, a tedy musí docházet k optimálnímu vynaložení zdrojů pro dosažení výsledků. Aby byl zadavatel takto hospodárný, musí být dodrženy principy hospodárnosti, účelnosti a efektivity, označovány jako principy 3E, jejichž dodržení v každém kroku veřejné zakázky, následně povede k odstranění přebytečné administrace, nákladům na přípravu, a ke snížení vynaloženého času.

3.5.1 Životní cyklus veřejného nákupu

Každá veřejná zakázka prochází před podepsáním smlouvy fázemi stanovování cílů a plánování výdajů, stejně tak, jako fází zhodnocení průběhu zakázky, teda zda realizace naplnila cíle. Tyto úkony jsou rozprostřeny mezi jednotlivé útvary a podílí se tak na nich široký okruh lidí.

Vedení organizace by měla mít za úkol stanovit cíle a požadované výsledky, které jsou spojeny se stanovením vyhodnocení kvality. Útvar zadavatele zhodnotí jednotlivé varianty, které se nabízí za použití například provedení studie nebo zhodnocení projektových záměrů. Rozpočtový útvar stanovuje finanční možnosti, které se mohou vynaložit. Samotnou realizaci veřejné zakázky má na starost útvar veřejných zakázek společně s právním útvarem. Po dokončení veřejné zakázky přichází na řadu opět vedení organizace, které s dodavatelem podepíše smlouvu, na tento úkon navazuje plnění z této smlouvy a následná fakturace, kterou má za úkol účtárna. Konečnou fází tohoto procesu je vyhodnocení průběhu zakázky, které opět provádí útvar zadavatele, nyní však ex-post, v této fázi se vyhodnocuje realizace, průběh a naplnění cílů (Metodika veřejného nakupování, 2016, s. 6-7).

Obrázek 4 Životní cyklus veřejného výdaje



Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2016¹⁰

3.5.2 Účelnost

Účelným nakládáním s veřejnými prostředky je zamýšlena jasně identifikovaná potřeba, kterou chce organizace zajistit, přičemž musí být zváženy všechny možné varianty dané potřeby. Organizace musí stanovit co, proč a v jakém množství potřebuje, současně, zda dojde k naplnění stanoveného účelu a zda je tento účel v souladu s cíli organizace. Pro naplnění tohoto principu je důležitá přípravná fáze před zahájením zadávacího řízení s důrazem na specifikaci veřejné zakázky. Specifikace musí být provedena do konkrétních zadávacích podmínek tak, aby nezvýhodňovala jiné dodavatele před ostatními, a tak nezpůsobovala překážky v hospodářské soutěži, které vedou k omezení konkurence, způsobující neefektivitu a nehospodárnost (Metodika veřejného nakupování, 2016, s. 8-9).

¹⁰ Zdroj: Metodika veřejného nakupování: Naplňování principů 3E v praxi veřejného zadávání [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2016 [cit. 2023-11-01]. s. 12. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/řízení-a-kontrola-veřejných-financí/metodicka-podpora-chj/2016/metodicky-pokyn-chj-c-3--metodika-verejn-25582>

3.5.3 Hospodárnost

Hospodárným nakupováním je u veřejných zakázek myšlena minimalizace nákladů, a tedy získání poptávané věci za co nejvýhodnějších podmínek pro zadavatele. Zadavatel musí specifikovat zakázku takovým způsobem, aby došlo k výsledku ve správnou dobu, v potřebné kvalitě, za odpovídající cenu, a to vše ve vztahu k životnímu cyklu celého nákupu, jehož součástí musí být i určitá prevence vzniku dodatečných nákladů. Tyto dodatečné náklady by měly být včas identifikovány kontrolou plnění ze smlouvy a opatřeny uplatňováním reklamací, popřípadě sankcemi (Metodika veřejného nakupování, 2016, s. 9-10).

3.5.4 Efektivita

Efektivita v oblasti zadávání veřejných zakázek znamená maximální přínos z nákupu, který by měl přispět k naplnění stanovených cílů organizace, a který odpovídá vynaloženým finančním prostředkům. I zde je nutné myslet na tento princip již v samotném počátku realizace veřejné zakázky, jedná se především o přiměřené plánování a racionální přípravu zadávacích podmínek, důležitá je ale i fáze po ukončení VZ. Zadavatel by měl neustále aktivně komunikovat s dodavatelem, čímž může pružně reagovat na možný výskyt nejasností a problémů, stejně tak by měl sledovat průběhu plnění smlouvy a plánovat další uzavření smlouvy (Metodika veřejného nakupování, 2016, s. 10-11).

3.5.5 Optimum

Snahou organizací by nemělo být splnění jednotlivých principů, ale dosažení bodu optima, který se nachází v průniku těchto tří principů. Tento bod zajišťuje nejvyšší přidanou hodnotu pro naplnění cílů organizace. Vzhledem k nemožnosti měřitelnosti jednotlivých principů, je jedinou formou dosažení optimálního bodu, snaha organizace o docílení současné aplikace hospodárnosti, účelnosti a efektivity při každém veřejném nákupu (Metodika veřejného nakupování, 2016, s. 11).

Obrázek 5 Principy 3E jako celek



Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2016¹¹

3.6 Rozdělení veřejných zakázek

Definice veřejné zakázky jako takové již není v zákoně 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek zakotvena, vymezuje se zde však pojem „zadávání veřejné zakázky“, čímž se rozumí uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, zároveň je v zákoně podchycen pracovněprávní nebo obdobný vztah, který veřejnou zakázkou není. Z důvodu množství zadávaných veřejných zakázek zadavateli je nutné dělení zakázek, které zajišťuje následný odlišný postup při jejich zadávání.

Základní dělení veřejných zakázek spočívá v jejich druhu, kde se setkáváme s veřejnými zakázkami na dodávky, služby a na stavební práce, další dělení je dle předpokládané hodnoty, zde nalezneme veřejné zakázky nadlimitní, podlimitní a veřejné zakázky malého rozsahu.

Zákon dle § 14 ZZVZ uvádí neexistenci plnění veřejné zakázky, která by nebylo možné podřadit pod některý z těchto druhů. Pokud tedy dojde k chybnému určení zařazení veřejné zakázky a následnému zvolení druhu zadávacího řízení, dopustí se zadavatel vážné chyby, jež může mít závažné následky v podobě spáchání správního deliktu (§ 14 odst. 3 ZZVZ).

¹¹ Zdroj: Metodika veřejného nakupování: Naplňování principů 3E v praxi veřejného zadávání [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2016 [cit. 2023-11-01], s. 12. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/metodicka-podpora-chj/2016/metodicky-pokyn-chj-c-3--metodika-verejn-25582>

3.6.1 Druhy VZ

Součástí zákona o zadávání veřejných zakázek je dělení na jednotlivé druhy dle jejich předmětu plnění, mezi které se řadí veřejné zakázky na dodávky, stavební práce a na služby. Zadavatel na základě zařazení zadávané veřejné zakázky postupuje podle jednotlivých paragrafů vztahujících se ke konkrétnímu druhu.

3.6.1.1 Veřejné zakázky na dodávky

Touto veřejnou zakázkou je myšlena realizace jakékoli podoby smlouvy (koupě, směna, nájem zboží, leasing) s dodavatelem, jejíž předmětem je pořízení věci, zvířat nebo přírodních sil (elektrická, jaderná, tepelná energie, plyn, voda). Věc není v ZZVZ definována, její definice je tedy vykládána dle § 489 občanského zákoníku. Stejně jako v občanském zákoníku je možné pořizovat věci movité (počítače, stroje apod.) a nemovité, které mají výjimku a nemusí být realizovány dle ZZVZ, zde se jedná jen o již existující nemovité věci. Nemovitosti, které budou realizovány v budoucnu jsou již zařazeny pod veřejné zakázky na stavební práce, stejně jako věci, které jsou pořizovány jako součást veřejné zakázky na stavební práce (např. stavební materiál).

3.6.1.2 Veřejné zakázky na stavební práce

Stavební práce jsou v ZZVZ vymezeny z hlediska jednotlivých činností, tzn. cíle, projektových činností a přímém podílu na realizaci zakázky. Jednotlivé činnosti, související se stavebními pracemi, jsou uvedeny v nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2195/2002¹². *Z hlediska cíle, zhotovení stavby, ZZVZ definuje stavební veřejné zakázky jako stavební nebo montážní práce, jejichž výsledkem je zhotovení jednotného celku, plnění hospodářské nebo technické funkce* (Kruták, 2016, s. 74). Do tohoto druhu veřejné zakázky spadá i poskytnutí projektových činností souvisejících s konkrétní stavební prací, zde má zadavatel na výběr, projekt může být vyhotoven také zvlášť jako veřejná zakázka na služby. Nezbytnou součástí stavebních prací jsou rovněž dodávky materiálu a práce, které mají přímý podíl na realizaci zakázky (např. postavení základů budovy apod.), tyto činnosti spadají taktéž pod veřejné zakázky na stavební práce, nelze je tedy zařadit pod ostatní druhy VZ.

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 ze dne 5. listopadu 2002 o společném slovníku pro veřejné zakázky (CPV)

3.6.1.3 Veřejné zakázky na služby

Tento druh veřejných zakázek pokrývá veškeré činnosti, které nespádají do veřejných zakázek na stavební práce nebo na dodávky, v ZZVZ jsou tedy uvedeny pro potřebu pokrytí veškerého plnění, které je možno realizovat. Veřejné zakázky na služby tedy doplňují ostatní dva druhy veřejných zakázek a zabraňují tak obcházet zákon. Jelikož jsou zakázky na služby v ZZVZ vymezeny negativně (spadají sem VZ, které nelze podřadit pod ostatní druhy), jejich zadávání je v mnoha případech zjednodušeno. Mezi tyto výjimky lze zařadit *sociální a jiné zvláštní služby* (např. zdravotní, sociální služby a další), které zadavatel zadává ve zjednodušeném režimu a služby uvedené v § 29 a § 30 ZZVZ, které jsou z režimů zákona vyňaty zcela.

3.6.2 Režimy veřejných zakázek

Dalším rozdělením veřejných zakázek vyskytující se v § 24 až 28 ZZVZ jsou režimy, které stanovují postupy v zadávacím řízení, klíčovou součástí výběru konkrétního režimu, je zde stanovení předpokládané hodnoty (předpokládaná cena dosahuje nebo přesahuje finanční limit konkrétního režimu). Tuto částku bez DPH musí zadavatel stanovit před zahájením zadávacího řízení a jedná se tedy o jeden z nejdůležitějších prvků zadání veřejné zakázky. Hodnota VZ je stanovena na základě informací obdobných zakázek, které již byly realizovány, průzkumu trhu týkající se stejného předmětu plnění nebo prostřednictvím institutu tržních institucí. Pokud by se jednalo o veřejnou zakázku složenou z více různých činností, musí být hodnota součtem výsledných částek těchto činností, jelikož se jedná o stejný předmět plnění VZ.

3.6.2.1 Nadlimitní veřejná zakázka

Nadlimitní veřejné zakázky jsou z pohledu § 25 ZZVZ nejvíce opatřenou, a z hlediska limitů rozdělenou částí, jelikož se jedná o nákupy v řádech až stovek milionů korun. V tomto režimu jsou finanční limity určovány dle druhu zadávané veřejné zakázky, dle konkrétního zadavatele a také dle charakteru veřejné zakázky (viz. Tabulka 1 a Tabulka 2). Z hlediska zadávacího řízení je zde možné, po splnění podmínek v zákoně, využití zadávacích řízení, které jsou uvedeny v § 55 ZZVZ, tedy: otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, řízení se soutěžním dialogem, nebo řízení o inovačním partnerství (Balýová, 2020, s. 76).

Tabulka 1 Finanční limity veřejných zakázek na dodávky a služby

Finanční limit	Název
Do 2 000 000 Kč	Veřejná zakázka malého rozsahu
Nad 2 000 000 Kč – 3 653 000 Kč	Podlimitní veřejná zakázka
Nad 3 653 000 Kč	Nadlimitní veřejná zakázka

Zdroj: Vlastní zpracování¹³

Tabulka 2 Finanční limity veřejných zakázek na stavební práce

Finanční limit	Název
Do 6 000 000 Kč	Veřejná zakázka malého rozsahu
Nad 6 000 000 Kč - 140 448 000 Kč	Podlimitní veřejná zakázka
Nad 140 448 000 Kč	Nadlimitní veřejná zakázka

Zdroj: Vlastní zpracování¹⁴

3.6.2.2 Podlimitní veřejná zakázka

Veřejné zakázky, jejichž předpokládaná hodnota nedosahuje finančních limitů nadlimitních zakázek a zároveň přesahuje horní hranici veřejných zakázek malého rozsahu, jsou označovány jako skupina *podlimitních veřejných zakázek*. Výhodou oproti nadlimitním veřejným zakázkám je možnost zadávacího řízení ve zjednodušeném podlimitním řízení, kde je oproti otevřenému řízení, používaného při nadlimitních veřejných zakázek, výrazně méně práce s administrativou, a zároveň je průběh zakázky rychlejší. Zadavatel může však využít jakékoliv zadávací řízení nadlimitního režimu, pokud se tak ale rozhodne, je nutné držet se podmínek pro nadlimitní zadávání (Kruták, 2016, s. 96-98).

3.6.2.3 Veřejná zakázka malého rozsahu

Veřejné zakázky, jejichž předpokládaná hodnota je rovna nebo nižší 2 000 000 Kč u dodávek a služeb, resp. 6 000 000 Kč u stavebních prací, jsou zařazeny pod pojmem *veřejné zakázky malého rozsahu*. Tyto zakázky mají dle § 31 ZZVZ výjimku, dle které nemusí být zadávány v zadávacím řízení, každý zadavatel však musí dodržet § 6 ZZVZ, pojednávající o zásadách transparentnosti, přiměřenosti a rovného zacházení. Tento typ zakázky není tedy

¹³ Nařízení vlády ze dne 6. prosince 2021, kterým se mění nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ Nařízení vlády ze dne 6. prosince 2021, kterým se mění nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

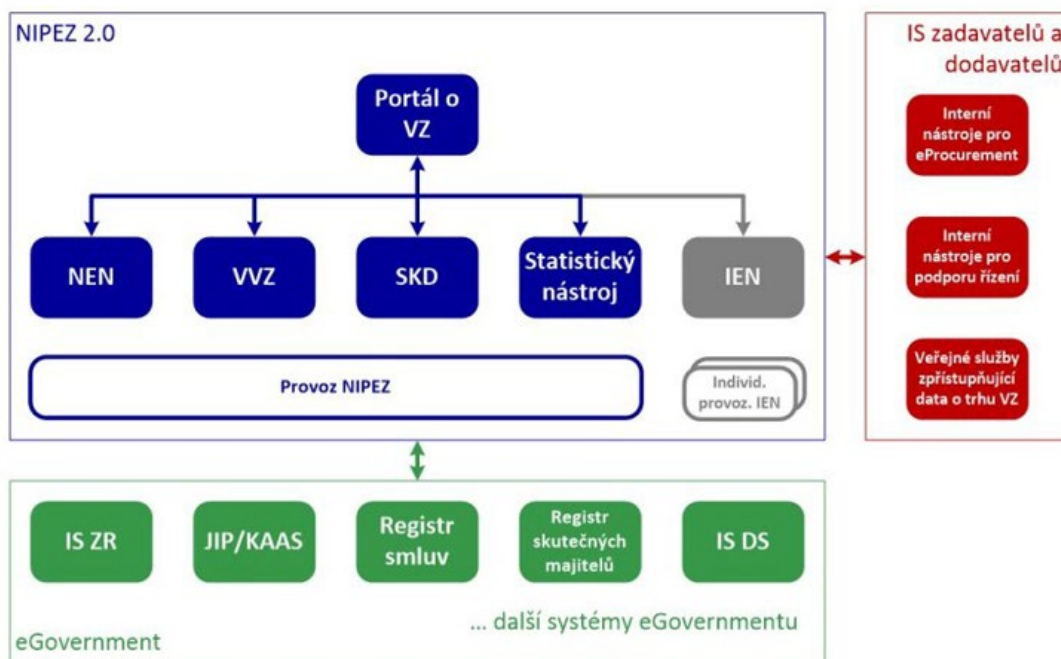
nijak omezen a je jen na zadavateli jaké si nastaví interní předpisy, které budou dodržovány. Obecně je pro dodržení § 6 ZZVZ důležité přinejmenším uchovávat veškerou dokumentaci a provádět u každé zakázky průzkum trhu s oslovením minimálně tří dodavatelů. Zadavatel, ale i přes tyto výhody tohoto režimu, může stále využít zadávací řízení nacházející se u nadlimitních a podlimitních zakázek, pokud si tento proces vybere, musí být však bez výjimky dodržen dle ZZVZ (Kruták, 2016, s. 98-100).

3.7 Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek

Veřejné zakázky jsou složitým komplexem úkonů, které musí být vykonávány na každodenní bázi, pro potřebu hospodaření se státními penězi v řádech stovek miliard korun ročně. Je tedy nutné mít systém, zajišťující všem účastníkům prostředí minimalizující manipulaci s předmětem zadávacího řízení, rizikem korupce, nevhodným nakládáním s veřejnými prostředky a dalšími riziky vedoucí k nedostatečné transparentnosti (Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek, 2012).

Pro dosažení minimalizace těchto rizik, zvýšení transparentnosti, dosažení finančních úspor a možnosti plné elektronizace zadávání veřejných zakázek byla zavedena soustava informačních systémů podporující elektronizaci veřejných zakázek, pod názvem *Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ)*. Tyto systémy, zajišťující služby od uveřejňování informací, až po konečnou elektronickou komunikaci s dodavatelem, jsou ve správě Ministerstva pro místní rozvoj a soukromých poskytovatelů. Konkrétně se jedná o Věstník veřejných zakázek, Informační systém o veřejných zakázkách, Národní elektronický nástroj, Individuální elektronické nástroje provozované soukromými poskytovateli, European Single Procurement Document, sloužící jako evropské osvědčení pro veřejné zakázky a Integrovanou komponentu NIPEZ, díky které je možné napojení NIPEZ na Informační systém základních registrů (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2023).

Obrázek 6 Schéma NIPEZ



Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR¹⁵

3.7.1 Národní elektronický nástroj

Národní elektronický nástroj, označovaný zkratkou *NEN*, je certifikovaný elektronický nástroj provozovaný Ministerstvem pro místní rozvoj. Tento elektronický nástroj byl vyvinut pro administraci a zadávání veřejných zakázek, jak pro zadavatele, tak pro dodavatele, kteří mohou pomocí NEN bezplatně zadávat a soutěžit všechny druhy veřejných zakázek a zadávacích řízení, zároveň lze tímto elektronickým nástrojem archivovat dokumenty a vést komunikaci mezi zadavatelem a dodavatelem. Finanční zátěž při využívání NEN vzniká pouze v podobě platby za služby třetích stran, jedná se konkrétně o platby za odesílání oznámení do Věstníku veřejných zakázek, dále elektronický podpis a šifrovací klíč při registraci. Důležitou předností tohoto systému je také implementace zákona o veřejných zakázkách a principů 3E, které se v průběhu musí dodržovat, systém tedy uživatele intuitivně provází celým zadávacím řízením, díky čemuž je zadávání efektivní, transparentní a administrativně i finančně úspornější (Ječný, 2018, s. 5-9; Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek, 2012).

¹⁵ Zdroj: <https://portal-vz.cz/nipez/>

3.7.1.1 Funkce NEN

Aby mohl být Národní elektronický nástroj využíván všemi zadavateli a dodavateli, bylo nutné implementovat funkce, které zajistí veřejné zakázky zadávat s ohledem na různé druhy a režimy VZ, ale také na odlišné zadávací řízení, které musí splňovat náležitosti principů 3E a ZZVZ.

NEN disponuje funkcemi v oblastech zadávání VZ a jsou jimi: *elektronické realizace zadávacího řízení, elektronické aukce, dynamického nákupního systému, elektronické realizace soutěží o návrh a zadání rámcových dohod.*

Dalšími funkcí je možnost *elektronického katalogu*, který se přikládá jako součást nabídky. Jedná se o soubor informací, obsahující cenu a popis předmětu. NEN může být také využit jako *profil zadavatele*, zde zadavatel musí ze zákona (§ 214 ZZVZ) uveřejňovat informace, zadávací dokumentace, změny a další dokumenty ke svým veřejným zakázkám. Tato funkce zajišťuje ochranu proti neoprávněné změně a nepřetržitý přístup na profilu zadavatele (Balýová, 2020, s. 144-149).

3.7.2 Věstník veřejných zakázek

Další součástí Informačního systému veřejných zakázek je *Věstník veřejných zakázek*, ve kterém je dle § 225 ZZVZ nutné uveřejňovat informace o všech zadávacích řízeních a veřejných zakázkách. Věstník VZ funguje také jako modul, prostřednictvím kterého lze posílat informace do Úředního věstníku Evropské unie ve formě vyplněných formulářů. Jelikož je součástí Věstníku VZ i seznam profilů zadavatele, je toto místo ideální pro dodavatele, kteří zde mohou najít informace o veřejných zakázkách, o které by měly zájem, stejně tak jako informace o jejich zadavatelích.

3.7.3 Informační systém o veřejných zakázkách

Informační systém VZ je informačním systémem veřejné správy, který centrálně shromažďuje informace o veřejných zakázkách, dodavatelé tak zde mohou najít další potřebné informace ke konkrétním veřejným zakázkám. Jednotlivé moduly zajišťují uveřejňování statistických informací o trhu veřejných zakázek, vedení seznamu kvalifikovaných dodavatelů, vedení seznamu certifikovaných dodavatelů, vedení seznamu číselníku a klasifikací, a také rejstřík koncesních smluv.

3.7.3.1 Seznam kvalifikovaných dodavatelů a seznam certifikovaných dodavatelů

Pokud se dodavatelé chtějí ucházet o některé z veřejných zakázek, je nutné dle § 74 a §77 ZZVZ u každé zakázky prokázat základní a profesní způsobilost, s datem ověření, které je nejdéle tři měsíce staré. Aby byl tento proces časově a administrativně zefektivněn vede Ministerstvo pro místní rozvoj *Seznam kvalifikovaných dodavatelů*, do kterého se může každý dodavatel registrovat a následně již neprokazovat základní a profesní způsobilost ke každé zakázce zvlášť. Stejný princip funguje pro splnění kvalifikace, pokud dodavatel prokáže kvalifikaci a bude zapsán do Seznamu certifikovaných dodavatelů, již nebude muset tuto kvalifikaci prokazovat u každé veřejné zakázky zvlášť.

3.7.3.2 Seznam číselníku a klasifikací

Důležitou součástí Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ) je *Číselník klasifikačních kritérií*, označován také jako číselník NIPEZ. Číselník NIPEZ definuje kategorizace komodit, funkční vlastnosti a parametry, čímž je určen k dosažení vyšší efektivity procesu přípravy veřejných zakázek, především v oblasti popisu předmětu VZ. Číselník NIPEZ je jednotný pro celostátní databázi, tudíž je implementován to všech elektronických tržišť, včetně Národního elektronického nástroje.

Tento číselník byl vyvinut jako stromovitá datová struktura komodit, ve které má hlavní obecná komodita několik podskupin komodit s přesnějším popisem. V zadávacím řízení musí každý zadavatel u veřejných zakázek specifikovat předmět pomocí tohoto číselníku, výběrem jednoho z kódu, jedná se o tzv. nipez kódy, které se následně propisují do celostátní databáze.

Vyplněním nipez kódu u každé veřejné zakázky vzniká celostátní databáze nakupovaných komodit, díky které je možno provádět pokročilé výdajové analýzy, pomocí kterých lze stanovit zadávací strategii. Dále lze vyhodnocovat trh z pohledu komodit a sledovat vývoj cenových hladin, čímž lze v budoucnu snižovat náklady spojené s procesy zadávání veřejných zakázek a zajistit tak nižší ceny. V neposlední řadě číselník napomáhá k zprůhlednění veřejných zakázek, urychlení komunikace v zadávacím procesu a stanovení předpokládané hodnoty VZ. Pokud se jedná o zakázku, která se skládá z více částí, u té je nutné každé této části přidělit stejný nipez kód, výsledná předpokládaná hodnota je následně součet těchto nipez kódů (Metodický pokyn k Používání číselníku NIPEZ v praxi, 2012).

Obrázek 7 Číselník NIPEZ

- + 05 - Materiál pro tiskařské/polygrafické účely
- + 06 - Počítače a stroje na zpracování dat a datová média
- 07 - Software a informační systémy
 - + 48100000-9 - Balík programů určený pro specifické odvětví
 - + 48200000-0 - Balíky programů pro výstavbu sítí, internet a intranet
 - + 48300000-1 - Balík programů pro tvorbu dokumentů, kreslení, tvorbu obrázků, plánování a produktivitu
 - + 48400000-2 - Balík programů pro obchodní transakce a soukromé podnikání
 - + 48500000-3 - Balík programů pro komunikace a multimédia
 - + 48600000-4 - Balík databázových a operačních programů
 - 48700000-5 - Softwarové utility
 - 48710000-8 - Balík programů pro zálohování a obnovu dat
 - 48720000-1 - Balík programů pro tvorbu čárových kódů
 - 48730000-4 - Balík programů pro zabezpečení
 - 48731000-1 - Balík programů pro zabezpečení souborů
 - 48732000-8 - Balík programů pro zabezpečení dat
 - 48740000-7 - Balík programů pro cizojazyčný překlad
 - 48750000-0 - Balík programů pro ukládání na archivační média
 - + 48760000-3 - Balík programů pro ochranu před viry
 - + 48770000-6 - Balík univerzálních obslužných programů a programů pro kompresi dat a tisk
 - + 48780000-9 - Balík programů pro správu systému, ukládání a obsahu
 - 48790000-2 - Balík programů pro kontrolu verzí
 - + 48810000-9 - Informační systémy
 - + 48900000-7 - Různé balíky programů a počítačové systémy
- + 08 - Mobilní telefony a příslušenství

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR¹⁶

3.8 Rámcová dohoda

Zákon 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek umožňuje ve své šesté části zadávání veřejných zakázek na základě tzv. *rámcových dohod*. Tyto dohody umožňují uzavření smluvního vztahu mezi jedním či více zadavateli, na jedné straně, a jedním či více dodavateli na straně druhé. Rámcová dohoda je uzavřena v zadávacím řízení, v kterém jsou vymezeny již neměnné podmínky pro jednotlivé dílčí veřejné zakázky, z které se v budoucnu postupně zadávají dílčí zakázky. Tento postup je tedy velmi efektivní pro zadavatele, kteří zadávají podobné veřejné zakázky několikrát do roka a představuje tak pro ně určitou úlevu oproti opakovanému postupu zadávání klasických veřejných zakázek (Novák, Herout, 2019, s. 36-40).

3.8.1 Zadávací řízení

Rámcová dohoda ve své prvotní fázi, tedy ve fázi sjednání podmínek dohody mezi účastníky, veřejnou zakázkou není, jelikož nedochází k žádnému plnění. Stává se jí až po uzavření rámcové dohody ve fázi zadávacího řízení. Dle § 132 ZZVZ je možné využít postupů zadávacího řízení dle pravidel podlimitního, nadlimitního nebo nově

¹⁶ Zdroj: <https://ciselnik.nipez.cz/faces/n012/N012Form.xhtml?windowId=82a&cid=18369>

i zjednodušeného režimu¹⁷, tento druh si zvolí zadavatel sám, ovšem s přihlédnutím na předpokládanou hodnotu a předmět rámcové dohody. Platí zde tedy stejné podmínky jako při zadávání klasické veřejné zakázky.

3.8.1.1 Zjednodušené podlimitní řízení

Zjednodušené podlimitní řízení, upraveno v § 53 ZZVZ, je typem zadání veřejné zakázky pro zadavatele jedním z nejjednodušších, především díky své administrativní nenáročnosti a uvolněným procesním pravidlům. Oproti ostatním zadávacím řízením je zde rychlejší možnost zadání veřejné zakázky, ve lhůtě 11 dnů pro podání nabídek a snížením nároků na prokázání kvalifikace a ostatních dokumentů, ve formě čestného prohlášení nebo předložení jednotného evropského osvědčení pro veřejné zakázky. Další výhodou, a usnadněním, tohoto zadávacího řízení je možnost uveřejnění výzvy k zahájení řízení na profil zadavatele, zadavatel tedy nemusí ten samý den uveřejňovat výzvu do Věstníku veřejných zakázek. Toto vše vede k efektivnější a rychlejší spolupráci mezi zadavatelem a dodavatelem, i zde je však možnost vyžádání jednotlivých dokumentů zadavatelem (Ondryáš, 2019).

3.8.1.2 Otevřené řízení

Nejtransparentnějším, a zároveň nejpoužívanějším, zadávacím řízením je *otevřené řízení*, upraveno v § 56 a §57 ZZVZ. Tento typ řízení lze využít pro všechny kategorie zadavatelů, pro podlimitní i nadlimitní veřejné zakázky, a jedná se o jednokolové zadávací řízení. Zahájení otevřeného řízení probíhá odesláním oznámením o zahájení zadávacího řízení k podání nabídky do Věstníku veřejných zakázek, neomezenému počtu dodavatelů. I zde je možné prokázat doklady o kvalifikaci ve formě čestného prohlášení, pokud tak zadavatel nestanovil, nebo evropským osvědčením. Oproti zjednodušenému podlimitnímu řízení je zde rozdíl ve lhůtě pro podání nabídek, která činí standartně nejméně 30 dnů, druhého dne od odeslání oznámení do Věstníku VZ. V § 57 ZZVZ jsou však uvedené výjimky, které tuto lhůtu mohou v určitých případech prodloužit nebo naopak zkrátit.

¹⁷ Novela zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, s účinností ze dne 16. července 2023

3.8.1.3 Užší řízení

Dalším druhem zadávacího řízení, které může využít jakákoliv kategorie zadavatelů je *užší řízení* (§ 58 a § 59 ZZVZ). Zadavatel, opět zasláním oznámení do Věstníku VZ, vyzývá neomezený počet dodavatelů k podání žádosti o účast. Rozdíl oproti předchozím případům spočívá ve dvoukolovém řízení, kdy zadavatel nejprve posoudí splnění zadávacích podmínek a následně ve druhé fázi zasílá nevyločeným účastníkům výzvu k podání nabídek. Tato lhůta je stanovena dle § 59 standartně na 25 dnů, v tomto paragrafu jsou však uvedeny výjimky, kterými může být lhůta prodloužena (Kruták, 2016, s. 196).

3.8.1.4 Jednací řízení s uveřejněním

Jednací řízení s uveřejněním neboli JŘSU, které je upraveno v § 60 až §62 ZZVZ, je zadávacím řízením používáno výhradně při zadávání sektorových veřejných zakázek. Tyto zakázky jsou zadávány veřejnými zadavateli při výkonu relevantní činnosti, činnosti, které jsou uvedeny v § 153 ZZVZ (jedná se např. o činnosti v odvětví plynárenství, teplárenství, elektroenergetiky a další). Toto zadávací řízení je dvoukolové, ovšem s rozdílem, že po obdržení předběžných nabídek zadavatel jedná s uchazeči o nabídkách, za účelem zlepšení těchto nabídek ve prospěch zadavatele. V průběhu řízení je možné měnit a doplňovat zadávací podmínky, je jen tedy na zadavateli kolik jednání o nabídkách proběhne. I zde je nucen dodavatel prokázat kvalifikaci. Lhůta pro podání žádostí o účast je standartně nejméně 30 dnů, od odeslání oznámení zahájení zadávacího řízení do Věstníku VZ, neomezenému počtu dodavatelů.

3.8.1.5 Jednací řízení bez uveřejnění

Nejméně transparentním zadávacím postupem, a zároveň nejméně formálním, je *jednací řízení bez uveřejnění*. Pro zahájení tohoto řízení je nutné jen odeslání výzvy k jednání, výzvy k podání nabídky nebo zahájení jednání jednomu či více dodavatelům. Jelikož se jedná o takto jednoduchý způsob zadávání veřejných zakázek, lze jej použít jen v určitých případech, nejčastěji u dodávek softwaru a souvisejícího hardwaru. Těmito případy jsou dle ZZVZ především, důvody krajní nouze, kde se jedná o naléhavý případ, který zadavatel nezpůsobil svým jednáním, nemohl jej předpovídat, nebo z časových důvodů nemohl využít jiné zadávací řízení. Dále se jedná o technické důvody, licenční důvody a důvody rozšíření původní dodávky (Kruták, 2016, s. 196; Odborný portál o právu informačních technologií, 2018).

3.8.1.6 Řízení se soutěžním dialogem

Obdobným postupem, jakým je JŘSU se zadávají veřejné zakázky v režimu *řízení se soutěžním dialogem*. Rozdíl spočívá v tom, že zadavatel jedná s účastníky ohledně konkrétní zakázky již před podáním nabídek. Tímto krokem se ze zadávacího řízení stává trojfázové, prvním krokem je zahájení zadávacího řízení, zasláním oznámení neomezenému počtu dodavatelů a uveřejnění ve Věstníku VZ. Druhým krokem je následné jednání s dodavateli, kteří splnili podmínky účasti v zadávacím řízení, ohledně vhodného řešení veřejné zakázky. Následuje poslední třetí fáze, ve které zadavatel zašle výzvu o podání nabídek všem účastníkům předešlého jednání (Kruták, 2016, s. 197).

3.8.1.7 Řízení o inovačním partnerství

Velice specifickým zadávacím řízením je *řízení o inovačním partnerství*, které je možno využít pro veřejné zakázky dodávek, stavebních prací a služeb v oblasti vývoje a následné koupě. Průběh zadávacího řízení je téměř totožné jako v případě JŘSU, dle ZZVZ ale musí být předmětem VZ taková komodita, která je inovativní, tedy nedostupná na trhu. Pokud by tak bylo, musel by zadavatel postupovat v režimu jiného zadávacího řízení. Dále musí být veřejná zakázka specifikována takovým způsobem, aby byly jasně stanoveny cíle zadavatele, což může vést k výběru více spolupracujících dodavatelů. V tomto případě je nutné v zadávací dokumentaci jasně stanovit fáze výzkumu, vývoje a dodání u jednotlivých cílů (Kruták, 2016, s. 197-198).

3.8.1.8 Zjednodušený režim

Poslední možností zadávání veřejných zakázek je vedle nadlimitního a podlimitního zadávání, tzv. *zjednodušený režim*. Veřejné zakázky v tomto režimu nejsou omezeny předpokládanou hodnotou, lze je tedy použít při zadávání jak nadlimitních, tak podlimitních VZ, tento režim však lze využít jen u zakázek, jejichž předmětem jsou sociální a jiné zvláštní služby (příloha č. 4 ZZVZ).

3.8.2 Plnění z rámcové dohody

Výsledkem veřejné zakázky mezi jedním či více zadavateli a jedním či více dodavateli se, v případě postupu dle *rámcové dohody*, stává smlouva, ve které si účastníci ujednali rámcové podmínky, týkajících se především ceny, popř. další specifické podmínky. Další fází tohoto postupu je postupné plnění ze smlouvy, zde je důležité, aby zadavatel,

pokud se jedná o dohodu s více dodavateli, již v zadávací dokumentaci uvedl, zda se bude jednat o postup bez obnovení soutěže, postup s obnovením soutěže nebo o jejich kombinaci (§132 ZZVZ).

3.8.2.1 Postup bez obnovení soutěže mezi účastníky rámcové dohody

Jednodušší variantou pro plnění z rámcové smlouvy s více dodavateli je postup *bez obnovení soutěže* (§134 ZZVZ). Zde zadavatel uzavře s dodavateli smlouvu a pouze je vyzývá k plnění, na základě dohodnutého mechanismu, který je specifikován ve smlouvě. Tento postup nejde v průběhu plnění změnit na postup s obnovenou soutěží, výjimkou by zde byl jen případ kombinace postupů dle § 132 odst. 5 ZZVZ, dodavatelé tedy v průběhu plnění nepodávají žádné cenové nabídky.

3.8.2.2 Postup s obnovením soutěže mezi účastníky rámcové dohody

Pokud se zadavatel rozhodne, v rámci rámcové dohody, o následném *postupu s obnovenou soutěží*, je nutné při každém jednotlivém plnění dodavatele vybrat na základě tzv. *minitendru (dále také jen Obnovená soutěž)*. Jedná se o soutěž mezi dodavateli, s kterými byla uzavřena rámcová dohoda, tyto jednotlivé minitendry jsou hodnoceny pouze na základě nejnižší nabídkové ceny. Při tomto postupu je dále nutné dodržovat určitý postup a pravidla, které vychází z § 135 ZZVZ.

Zadavatel tedy musí vždy při vyhlášení nového minitendru vyzvat účastníky rámcové dohody k podání nabídek a stanovit lhůtu pro podání nabídek. V této lhůtě dodavatelé podají své nabídky, které následně po uplynutí této lhůty zadavatel otevírá. Na základě nejnižší nabídkové ceny a splněním zadávacích podmínek zadavatel určuje vítěze minitendru a následně zašle oznámení o výběru dodavatele všem dodavatelům, kteří podali nabídku. Veřejná zakázka je na základě kritérií stanovených v zadávací dokumentaci zadána vítěznému dodavateli.

3.9 Hodnotící kritéria

Veřejné zakázky musí ve svém zadávacím řízení splňovat určité náležitosti, které je nutno dodržovat, aby celý proces byl transparentní a efektivní. S tím úzce souvisí zadávací dokumentace, kde zadavatel specifikuje kritéria, dle kterých bude v rámci zadávacího řízení vybrán dodavatel. Dodavatel na druhé straně procesu usiluje o podání takové nabídky, která těmto kritériím bude, po vyhodnocení zadavatelem, nejlépe vyhovovat. Nejčastěji

vyskytovanými hodnotícími kritérii je u veřejných zakázek *kombinace nabídkové ceny*, kde se zadavatel rozhoduje pro nabídku s nejnižší nabídkovou cenou, a *hodnocení kvality*, které se hodnotí na základě stanovených kritérií, na základě kterých, se následně přiřazují body. Zadavatel může také dle zákona hodnotit nabídky pouze dle kvality, kde předem stanovuje pevnou cenu, nebo naopak může vybrat dodavatele jen na základě nejnižší nabídkové ceny.

Vedle nejnižší nabídkové ceny vstupuje do ekonomické výhodnosti nabídek také *životní náklady na životní prostředí*. Dle § 114 ZZVZ lze tedy ekonomickou výhodnost nabídek hodnotit na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality. Zadavatel může ekonomickou výhodnost nabídek hodnotit také podle nejnižší nabídkové ceny nebo nejnižších nákladů životního cyklu.

U případu hodnocení na kvalitu vzniká problém, jelikož v českém prostředí neexistuje žádný univerzální model kvalitativního hodnocení. Existuje však metoda, která je upravena v metodickém „Doporučení České agentury pro standardizaci k hodnocení nabídek“ a v „Metodice SFDI pro hodnocení ekonomické výhodnosti nabídek“. Tato aplikovaná metoda pod názvem, *m4E* vychází z mezinárodní metody *Best Value Approach (BVA)*, a je uzpůsobena českému právnímu prostředí.

3.9.1 Metoda m4E

Metoda m4E je v praxi založena na specifickém přístupu k hodnocení nabídek, kde se klade důraz na *ekonomickou výhodnost nabídky, kvalitu dodavatele a naplnění účelu zadávacího řízení*. Aby byla vybrána nabídka s nejlepším poměrem ceny a kvality, musí být při použití této metody, dodrženy principy, které jsou aplikovány po celou dobu zadávacího řízení (BVA konzult s.r.o., 2019).

Těmito principy jsou:

3.9.1.1 Důraz na účel projektu

Tímto principem je míněno naplnění účelu projektu v návaznosti na porovnání dodavatelských nabídek, které dodavatel specifikuje na základě zadavatelské definice. V té by měly být uvedeny *preferenze, očekávání a projektové cíle*. Naopak, jakým způsobem projektového cíle dosáhnout není v souladu s tímto principem m4E.

3.9.1.2 Zadavatel není expert

Zadavatel by měl být v zadávacím řízení ten, který *specifikuje podmínky zadávacího řízení*, návrhy způsobu řešení a odpovědnost by měla být iniciativou dodavatele.

3.9.1.3 Hodnocení kvality

Princip hodnocení kvality spočívá v hodnocení *odborné úrovně dodavatele, možných rizik a vylepšení*, které uvedl dodavatel, a v hodnocení *schopnosti projektového manažera*.

3.9.1.4 Provázanost

Proces veřejné zakázky by měl být co možná nejvíce *plynulý*, jednotlivé kroky, od zadání zakázky, po plnění ze smlouvy, by tak na sebe měly navazovat a být mezi sebou provázány.

3.9.1.5 Maximální transparentnost

Tento princip je zaměřen na kontrolu pro dodavatele. Ti by měli být po celou dobu výběrového řízení zcela *informováni* od zadavatele, jak se každá fáze řízení pro ně vyvíjí.

3.9.1.6 Dominantní informace

Informace, dle kterých je dodavatel vybírán, musí být vždy takové, aby je bylo možno *kontrolovat a sledovat*. Zároveň jsou to informace, které musí být *srozumitelné a jednoznačné*.

3.9.1.7 Jednoduchost a opakovatelnost

Účastníci veřejných zakázek, kteří postupují dle metody m4E by měli být schopni koordinovat průběh výběrového řízení takovým způsobem, aby *nebylo potřeba nákladných konzultantů*.

3.9.1.8 Win – win

Účastníci výběrového řízení by měli vytvářet takové prostředí, z které *profitují všichni*.

3.9.2 Hodnotící kritéria m4E

Metoda BVA, resp. její *aplikovaná metoda m4E* je založena primárně na *kvalitu dodavatele*, ovšem není zde opomenuto ani kritérium *nabídkové ceny*, kterému je ale zde přikládána nižší váha, cca 30 % (BVA konzult s.r.o.).

Pro samotné hodnocení nabídek metoda m4E nabízí základní skladbu hodnotících kritérií, kterými jsou: *odborná úroveň, rizika, pokročilé řešení, vlastnosti a schopnosti projektového manažera a nabídková cena*. Ke každému tomuto hodnotícímu kritériu předkládá dodavatel nabídku, na základě, které ji zadavatel přiřadí určitý počet bodů.

Po ukončení fáze podání nabídek zadavatel provede, součet bodů přidělených k jednotlivým hodnotícím kritériím a procentuálnímu podílu nejnižší nabídkové ceny. Dodavatel umístěný první v pořadí následně musí obhájit hodnoty, které v nabídce uvedl. Obhajobu a předložení dokumentů v této „ověřovací fázi“ provádí projektový manažer. Následně zadavatel vyhodnotí, zda jsou všechny přidělené body relevantní, popř. v nějakém z hodnotících kritérií body dodavateli ubere. Až po vyhodnocení této ověřovací fáze může zadavatel vydat rozhodnutí o výběru dodavatele (Witteveen, Snippert, Voordijk, Boes, 2018, s. 41-50).

3.9.2.1 Odborná úroveň

Tímto hodnotícím kritériem jsou *dodavatelé vybízeni k uvádění jakékoli odbornosti* pro naplnění účelu veřejné zakázky. Zadavatel tedy nesmí definovat konkrétní aspekty odbornosti, musí však zcela jasně uvést jaké cíle a potřeby budou pro zadavatele pro úroveň kvality významné, aby bylo pro dodavatele zřejmé, co bude hodnoceno nejlépe. Aby bylo hodnocení pro dodavatele maximální, musí být zároveň vyjádřen číselnou hodnotou a také ověřený.

Jedním z charakteristických prvků metody m4E (BVA) je uvedení a prokázání, pokud možno, jen relevantních informací. Proto je pro usnadnění přípravy nabídek možné dodavateli poskytnout připravené formuláře k vyplnění, jejichž názorné vyplnění je součástí metodických pokynů. Tuto fázi přípravy lze také efektivně doplnit nadstandartní komunikací, mezi dodavatelem a zadavatelem, formou setkání nebo předběžnými tržními konzultacemi (Jelínek, Plachetská, Novotný, 2019, s. 42).

3.9.2.2 Rizika

Toto hodnotící kritérium bodově zvýhodňuje dodavatele, kteří dokážou *identifikovat potenciální rizika* konkrétní veřejné zakázky a *eliminovat* možnost jejich vzniku nebo alespoň *minimalizovat jejich dopad*. Dodavatelé mají v tomto hodnotícím kritériu stejné podmínky pro identifikaci těchto rizik, záleží jen na jejich předchozích zkušenostech, schopnostech a odborných znalostech (4E consulting, s.r.o., 2020).

3.9.2.3 Pokročilé řešení

Cílem tohoto hodnotícího kritéria je umožnit *nabídnout dodavatelům vyšší hodnotu* nad minimální požadavky zadavatele, které v předmětu veřejné zakázky vymezil. Tyto minimální požadavky mohou být dodavatelem jen vylepšeny, nesmí být však v rozporu s požadavky na předmět VZ. Stejně jako u ostatních hodnotících kritérií jsou dodavatelé mezi sebou rovni a hledají vylepšení mezi účelem a předmětem veřejné zakázky a navrhuji vylepšení, jež povedou k lepšímu dosažení účelu. Jiná řešení, která nemají vazbu na účel VZ nejsou pro hodnocení relevantní, čímž ubírají dodavateli body při hodnocení (Jelínek, Plachetská, Novotný, 2019, s. 43-45).

3.9.2.4 Vlastnosti a schopnosti projektového manažera

Součástí metody m4E je také hodnotící kritérium, v rámci, kterého se hodnotí vlastnosti a schopnosti projektového manažera nebo pracovníka na obdobné pozici odborníka, jakým může být např. stavbyvedoucí, správce stavby, hlavní projektant a další. Jedná se o osobu, která je *schopna vést realizaci veřejné zakázky*, a tedy mít požadované vlastnosti, které jsou požadovány v zadávací dokumentaci.

Ověření těchto vlastností a schopností je prováděno prostřednictvím řízeného pohovoru zadavatelem, nesmí se tedy jednat o prezentaci dotazovaného manažera. Při pohovoru se zadavatel nesmí dotazovat na detaily veřejné zakázky nebo nabídky, mělo by se jednat zejména o motivaci realizace veřejné zakázky a maximalizace jejího účelu (Jelínek, Plachetská, Novotný, 2019, s. 45).

3.9.2.5 Nabídková cena

Dle metodiky m4E je doporučeno zadavatelům *pracovat s kritériem nabídková cena*, a to právě *ve spojení v kritériem kvality*. V zadávací dokumentaci by tak neměla chybět nejvyšší přípustná hodnota nabídkové ceny a hodnota, která je považována za nejnížší možnou z hlediska hodnocení (4E consulting, s.r.o., 2020).

4 Vlastní práce

Praktická část této práce se bude zabývat výzkumem průběhu zadávání veřejné zakázky do Národního elektronického nástroje (NEN), jehož hlavním cílem bude identifikace problémových okruhů, které se v této oblasti vyskytují a následným návrhem jejich řešení. V této části bude provedeno zadání a analýza jednotlivých kroků do NEN, které jsou nezbytné pro zadání veřejné zakázky. Součástí tohoto výzkumu budou vyhotovené statistiky, porovnávající dvě, již vysoutěžené a uzavřené, rámcové smlouvy příspěvkové organizace Dům zahraniční spolupráce, na základě, nichž bude možné identifikovat jednotlivé problémy, s jakými se v této oblasti, v souvislosti s Národním elektronickým nástrojem, lze setkat. Podpůrnými údaji k praktické části budou vyhotovené grafy, na základě, nichž bude možné analyzovat vývoj zadávání veřejných zakázek v NEN.

První část praktické části bude založena na analýze grafů, které byly vytvořeny na základě dat získaných v Informačním systému o veřejných zakázkách, provozovaným Ministerstvem pro místní rozvoj. Tyto data jsou tvořeny na základě uveřejněných VZ ve Věstníku veřejných zakázek. Pro potřebu analýzy zadávání veřejných zakázek do Národního elektronického nástroje, budou vybrána data v časovém období od roku 2017, do roku 2022, jejichž zaměření bude na hodnotu VZ, počet VZ a vybrané nejvíce nakupované komodity. Pro potřebu upřesnění změn u jednotlivých grafů budou zároveň přiloženy grafy vývoje inflace a vývoje změn HDP.

Druhá část praktické části, bude pracovat s údaji obdrženy od příspěvkové organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Domu zahraniční spolupráce (DZS). Výběrový soubor dat bude zaměřen na dvě již vyčerpané rámcové smlouvy, které v minulosti vysoutěžilo, z kterých se následně soutěžily jednotlivé minitendry (dále také jen „obnovené soutěže“). Konkrétně se bude jednat o smlouvy na zajištění konferencí, jelikož DZS musí zajišťovat mezinárodní spolupráci ve vzdělávání studentům a pedagogům z celého světa, jsou pro tuto organizaci tyto veřejné zakázky klíčové. V této části bude také analyzován rozdíl mezi soutěžením rámcové smlouvy, veřejné zakázky hodnocené pouze na kvalitu, která by měla být oproti následné obnovené soutěži, veřejné zakázce hodnocené jen dle nejnižší nabídkové ceny, zdlouhavější a administrativně náročnější. Měl by být tedy prokázán přínos Národního elektronického nástroje v rámci soutěžení dílčích zakázek (minitendrů), a to především v časové nenáročnosti, nízké administrativě a rychlé komunikaci. Další analýza bude spočívat v porovnání dat, shromážděných z NEN,

k jednotlivým konferenčním smlouvám, se zaměřením na identifikaci chybných a zrušených minutendů.

Ve třetí části budou v testovací verzi soutěženy dvě veřejné zakázky, jedna se bude týkat nadlimitního režimu, druhá následně obnovené soutěže. Tento postup bude prováděn v testovací verzi Národního elektronického nástroje, kterou provozuje Ministerstvo pro místní rozvoj paralelně s tzv. „ostrou verzí“, určenou pro hospodaření státu v oblasti veřejných zakázek. Jednotlivé kroky soutěžení veřejných zakázek budou posuzovány z pohledu transparentnosti, efektivnosti, administrativní zátěže a využití metody BVA v tomto procesu. Jelikož nelze v této části využít hodnocení, založené na měřitelnosti, bude tato část hodnocena subjektivně z pohledu zadavatele.

4.1 Vývoj zadaných veřejných zakázek

Tato kapitola, konkrétně první výzkumná část, vychází ze statistických údajů poskytnuté Informačním systémem o veřejných zakázkách (dále také jen „ISVZ“), na základě dat z Věstníku veřejných zakázek. Podpůrnými daty této části jsou dále grafy zobrazující vývoj inflace, poskytnuty Českou národní bankou, a Statistickým úřadem vytvořen vývoj HDP. Druhá část výzkumu vychází z dat obnovených soutěží (minitendrů), ke konkrétním dvěma rámcovým smlouvám, poskytnutými příspěvkovou organizací Dům zahraniční spolupráce.

Pro praktickou část diplomové práce byly stanoveny následující výzkumné otázky a hypotézy:

Výzkumná otázka č. 1: Mělo zavedení elektronické komunikace v rámci zadávání veřejných zakázek vliv na počet a hodnotu zakázek?

Hypotéza č. 1: Zavedení elektronické komunikace v roce 2018, vedlo ke zvýšení počtu zadaných zakázek a jejich hodnotě.

Tato hypotéza bude vyhodnocena na základě analýzy dat počtu zadaných veřejných zakázek a jejich hodnoty od roku 2017 do roku 2022. Pro přijetí hypotézy je nutné, aby vývoj analyzovaných dat vykazoval, v období mezi lety 2017 a 2018, stoupající průběh.

Výzkumná otázka č. 2: Jaký vliv měla covidová situace v ČR na počet a hodnotu zadaných VZ?

Hypotéza č. 2: Covidová situace, vedla k poklesu počtu zadaných VZ a jejich hodnoty.

Tato hypotéza bude vyhodnocena na základě analýzy dat počtu zadaných veřejných zakázek a jejich hodnoty od roku 2017 do roku 2022. Pro přijetí hypotézy je nutné, aby vývoj analyzovaných dat vykazoval, v letech 2019 a 2020, pokles oproti roku 2018.

Výzkumná otázka č. 3: Ovlivňuje vývoj inflace a HDP počet a hodnotu VZ?

Hypotéza č. 3: Vývoj počtu VZ a hodnoty je závislý na vývoji inflace a HDP.

Tato hypotéza bude vyhodnocena na základě porovnání vývoje počtu zadaných veřejných zakázek a hodnoty veřejných zakázek s vývojem inflace a HDP v rozmezí let od roku 2017 do roku 2022. Pro přijetí hypotézy je nutné, aby graf vývoje počtu a hodnoty veřejných

zakázek vykazoval obdobnou vývojovou tendenci jako vývoj inflace a HDP v ČR ve stejném časovém období.

Výzkumná otázka č. 4: Byla, s ohledem na covidovou situace v ČR, u čerpání rámcové smlouvy z roku 2019 prokázána větší míra zrušení jednotlivých minitendrů, oproti rámcové smlouvě z roku 2021?

Hypotéza č. 4: Během období covidové situace bylo více zrušených minitendrů, než u smlouvy 2021.

Tato hypotéza bude vyhodnocena na základě porovnání procentuálního podílu zrušených minitendrů, separátně pro smlouvu z roku 2019 a smlouvu z roku 2021. Pro přijetí hypotézy je nutné, aby data týkající se smlouvy z roku 2019 vykazovala větší procento zrušených minitendrů, než smlouva z roku 2021.

Výzkumná otázka č. 5: Lze prostřednictvím obnovené soutěže, s hodnocením na nejnižší nabídkovou cenu, docílit úspory výdajů?

Hypotéza č. 5: Obnovená soutěž vede k průběžné úspoře vynaložených výdajů.

Tato hypotéza bude vyhodnocena na základě procentuálního podílu předpokládané hodnoty oproti hodnotě vysoutěžené u jednotlivých smluv. Pro přijetí hypotézy je nutné, aby podíl předpokládané hodnoty a vysoutěžené hodnoty, u smlouvy z roku 2019 a 2021 vykazoval kladnou procentuální hodnotu.

Výzkumná otázka č. 6: Způsobí větší množství zrušených minitendrů celkový nárůst administrovaných minitendrů za měsíc?

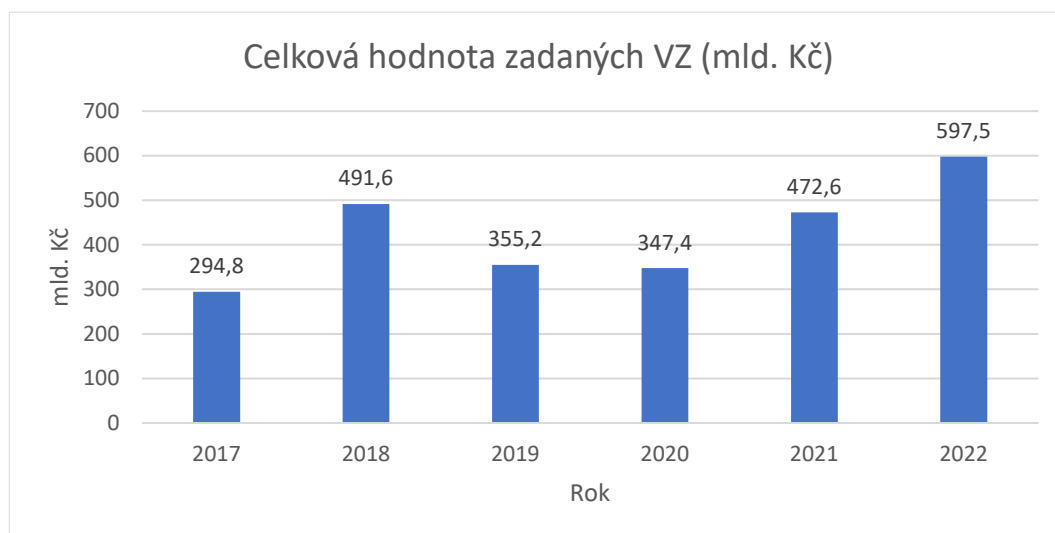
Hypotéza č. 6: V roce 2019 bylo měsíčně administrováno více minitendrů.

Tato hypotéza bude vyhodnocena na základě vypočítaného průměru celkového počtu zadaných veřejných zakázek a počtu měsíců, po které bylo ze smlouvy finančně plněno. Tento výpočet bude proveden pro každou smlouvu zvlášť. Pro přijetí hypotézy je nutné, aby byl průměr zadaných veřejných zakázek, za měsíc, u smlouvy z roku 2019 vyšší než u smlouvy z roku 2021.

4.1.1 Celková hodnota zadaných veřejných zakázek

První graf praktické části je vytvořen na základě statistických dat uvedených v Informačním systému o veřejných zakázkách, na základě kterých, byl analyzován vývoj hodnoty veřejných zakázek v období let 2017-2022.

Obrázek 8 Celková hodnota zadaných VZ



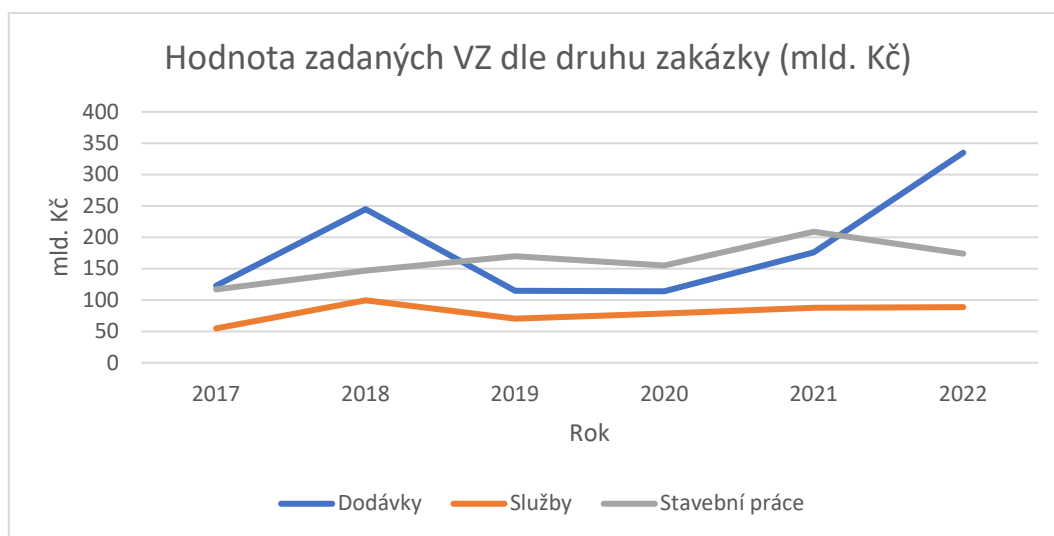
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

Z uvedených dat je patrný nárůst v roce 2018 oproti předešlému roku, a to o téměř 200 mld. Kč, což představuje nárůst přibližně o 33 procent. Tento nárůst může být způsoben vládou zavedenou povinnou elektronickou komunikací pro veřejné zadavatele v oblasti veřejných zakázek. V období mezi lety 2019–2020 vidíme opačný vývoj v celkovém objemu zadávaných zakázek, kdy došlo k poklesu na hodnotu 355, 2 mld. Kč (2019) resp. 347, 4 mld. Kč. (2020). Tento pokles může být přisuzován mimořádnou situací, způsobenou pandemií Covid 19, která v tomto období ovlivnila nejen ekonomickou stránku celé ČR. Od roku 2020 nastal trend postupného narůstání celkového objemu zadaných VZ, který již v loňském roce převýšil dosavadní maximum z roku 2018.

4.1.2 Hodnota zadaných veřejných zakázek dle druhu zakázky

Druhý graf této části analyzuje vývoj hodnoty zadaných veřejných zakázek dle jednotlivých druhů, kterými jsou veřejné zakázky na služby, stavební práce a dodávky.

Obrázek 9 Hodnota zadaných VZ dle druhu zakázky



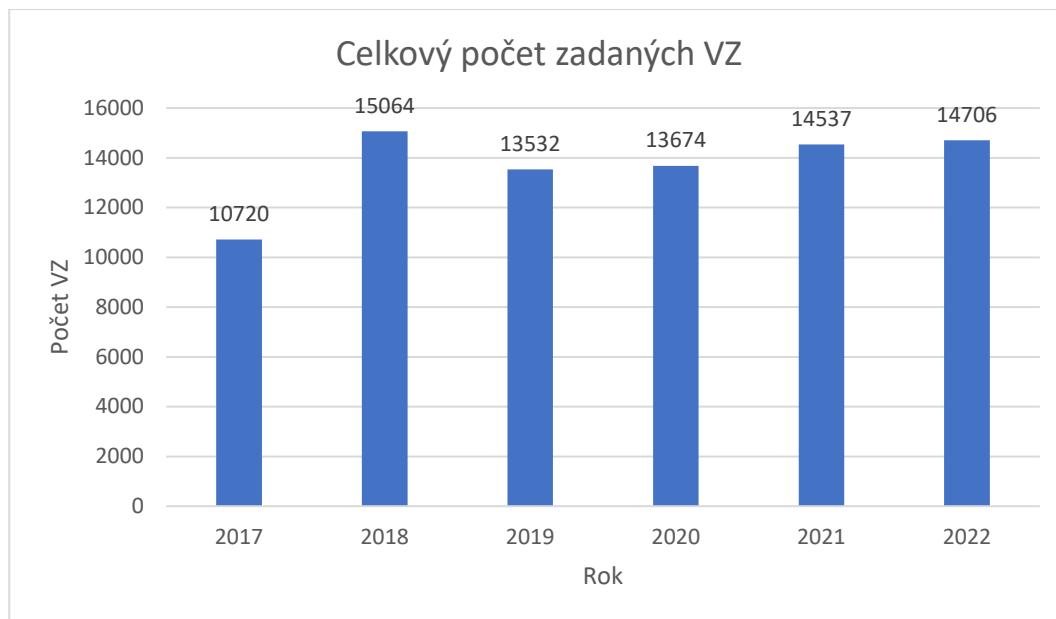
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

Na základě rozboru zadaných VZ, s ohledem na členění dle druhu veřejné zakázky (tzn. dodávky, služby, stavební práce), je patrné, že veřejné zakázky na stavební práce a služby, mají oproti dodávkám velice mírné výkyvy v objemu celkových zadaných VZ v jednotlivých letech. Proto je zřejmé, že vývoj hodnoty zadaných dodávek s kolísající hodnotou, v rozptylu přesahující 200 mld. Kč, má rozhodující vliv na vývojový trend celkové hodnoty zadaných VZ, který do jisté míry kopíruje, viz. Obrázek 8.

4.1.3 Celkový počet zadaných veřejných zakázek

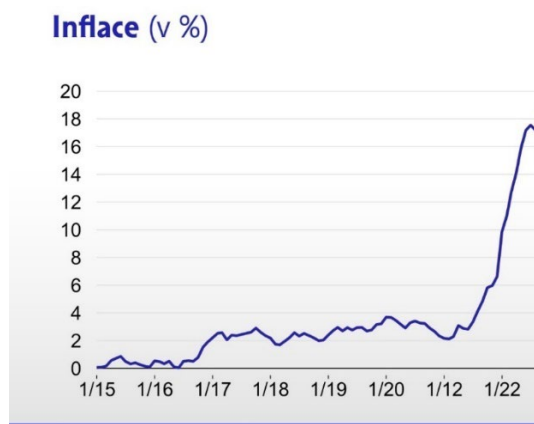
Další vypracovaný graf znázorňuje celkový počet zadaných VZ oproti výše uvedenému grafu (Obrázek 8), znázorňující celkovou hodnotu zadaných VZ v miliardách Kč. Následně je tento graf porovnán s vývojem míry inflace a meziročním růstem HDP.

Obrázek 10 Celkový počet zadaných VZ



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

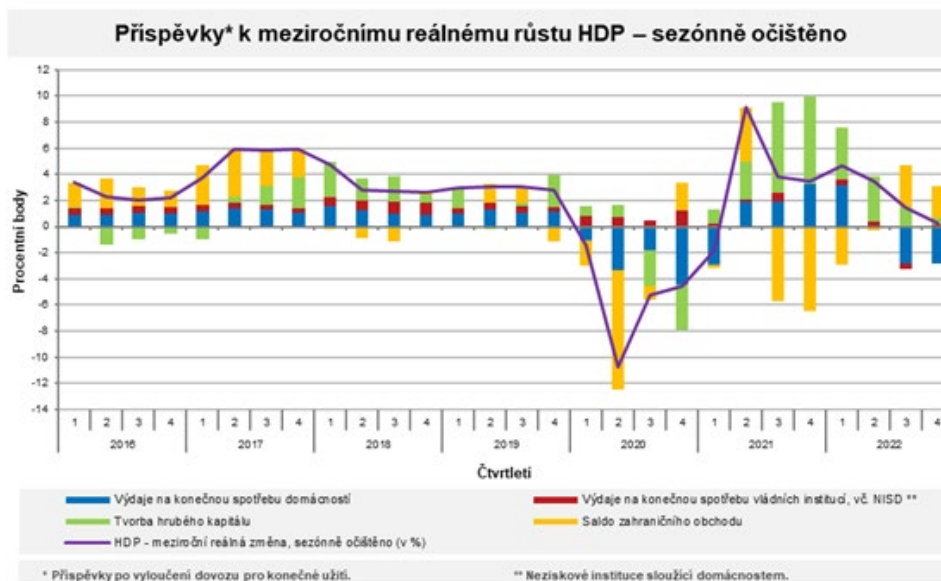
Obrázek 11 Vývoj inflace



Zdroj: ČNB, Inflace v %, 2023¹⁸

¹⁸ Zdroj: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/inflacni-cil/tema-inflace/index.html>

Obrázek 12 HDP – meziroční reálná změna, sezónně očištěno



Zdroj: Český statistický úřad, Tvorba a užití HDP - 4. čtvrtletí 2022, 2023¹⁹

Při porovnání prvního grafu (Obrázek 8) a třetího grafu (Obrázek 10) můžeme vyzorovat obdobný trend ve vývoji v letech 2017-2019. Konkrétně v roce 2018 je pozorovaný nárůst jak v počtu celkových VZ, tak v celkové hodnotě VZ, který je následován poklesem v roce 2019. Z tohoto lze odvodit, že hodnota jednotlivých zakázek zůstala na stejné úrovni a celkový počet VZ byl v tomto období ovlivněn stejnými vlivy jako u vývoje hodnoty VZ, tedy povinnou elektronickou komunikací a následnou pandemií Covid 19.

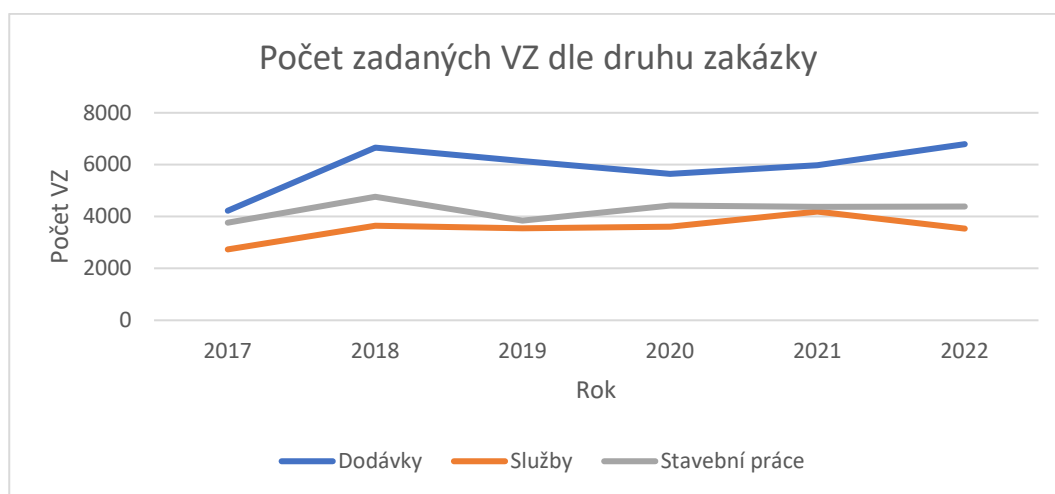
V období 2020-2022 je naopak patrný odlišný vývojový trend celkového počtu VZ oproti celkové hodnotě VZ. Zatímco celková hodnota VZ v čase roste, v průměru o 30 % ročně (cca 120 mld. Kč/rok), celkový počet VZ se téměř nezvyšuje, jeho nárůst je v průměru menší než jedno procento. Při analýze možného vlivu makroekonomických veličin HDP a míry inflace je zřejmé, v porovnání s grafy na Obrázku 8 a 10, že nesoulad ve vývoji celkové hodnoty zadaných VZ a celkového počtu zadaných VZ je zapříčiněn především vývojem míry inflace, jejíž růst pravděpodobně způsobil navýšení hodnoty jednotlivých VZ. Naopak analýza vývoje HDP se neukázala jako významný faktor mající rozhodující vliv na vývoj ani jedné ze sledovaných veličin.

¹⁹ Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/tvorba-a-uziti-hdp-4-ctvrtleti-2022>

4.1.4 Počet zadaných veřejných zakázek dle druhu zakázky

Obdobně jako graf vývoje hodnoty VZ dle druhu zakázky je i počet těchto zadaných zakázek nejvíce ovlivněn počtem dodávek, které svým rozptylem výrazně převyšují stavební práce a služby. Zároveň je v tomto případě hladina počtu veřejných zakázek na dodávky položena v průměru o 2-3 tisíce zakázek výše než zbylé zakázky. Je tedy zřejmé, že počet dodávek na základě těchto skutečností určují vývojový trend v celkovém počtu zadaných zakázek a kopírují její křivku, viz. Obrázek č. 10.

Obrázek 13 Počet zadaných VZ dle druhu zakázky



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

4.1.5 Hodnota zadaných VZ dle režimu zakázky

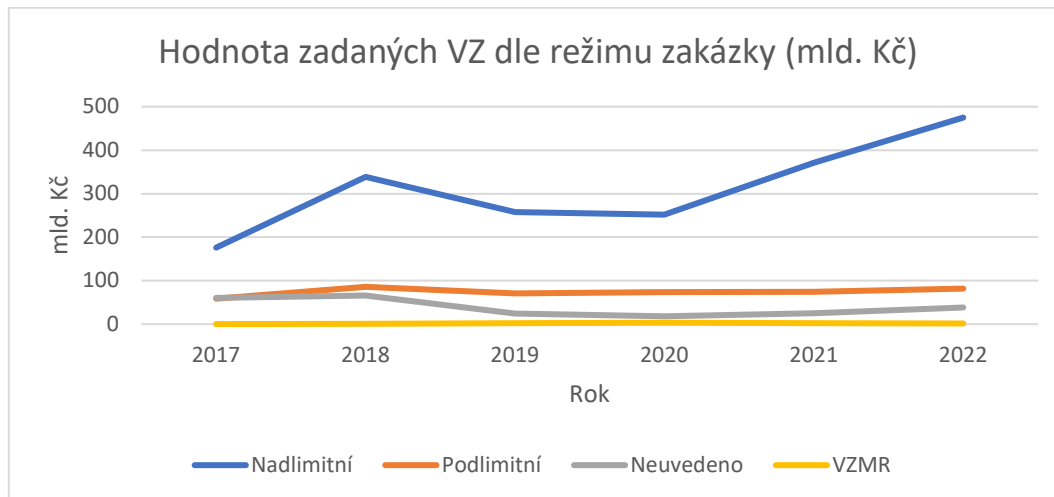
Následující graf zobrazuje vývoj hodnoty zadaných VZ dle režimu zakázky, který je vymezen jednotlivými limity pro VZ. S ohledem na skutečnost, že každý zadavatel rozhoduje o tom, zda veřejná zakázka malého rozsahu (VZMR) bude administrována jako veřejná zakázka nebo jako „přímý nákup“²⁰, je průběh vývoje zadaných VZMR do jisté míry zkreslen. Zároveň je nutné brát v úvahu horní hranici pro zadávání VZMR, která je pouze 2 000 000 Kč, oproti hodnotám ostatních VZ, pohybujících se v řádech miliard Kč.

Dle grafu je zřejmé, že dlouhodobě největší podíl na celkové hodnotě zadaných VZ, dle režimu, mají nadlimitní veřejné zakázky, což je logicky způsobeno nákupy komodit, jejichž hodnota bývá v řádech desítek milionů až miliard Kč. Jelikož je vývoj hodnoty zadaných podlimitních VZ a VZMR v čase relativně konstantní a oproti nadlimitním VZ dle

²⁰ Přímým nákupem je v této souvislosti zamýšlen nákup komodit bez použití zadávacího řízení.

hodnoty téměř nevýznamný, je pro vývoj celkové hodnoty zadaných VZ rozhodující vývoj zadaných nadlimitních zakázek (viz. Obrázek 8).

Obrázek 14 Hodnota zadaných VZ dle režimu zakázky

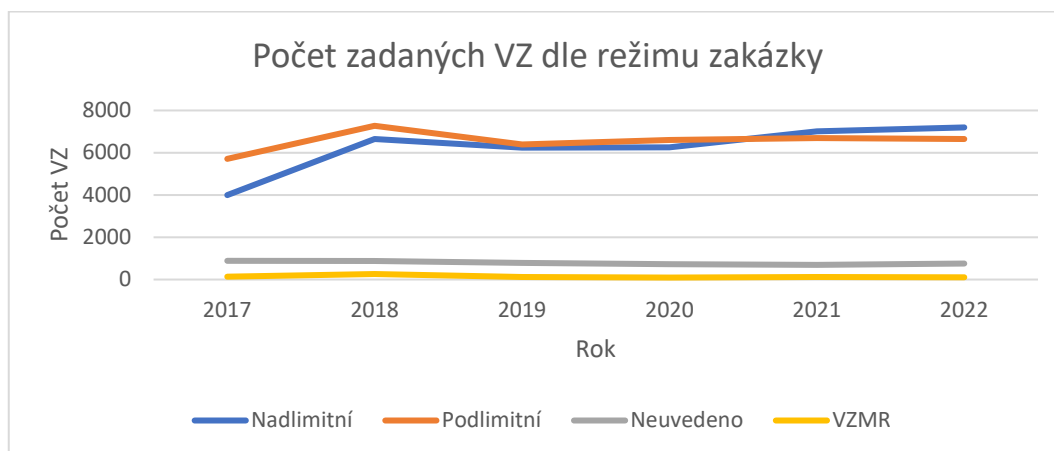


Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

4.1.6 Počet zadaných VZ dle režimu zakázky

Popis vývoje výše uvedeného grafu hodnot VZ v souvislosti s celkovým vývojem hodnoty VZ, potvrzuje graf počtu zadaných veřejných zakázek (Obrázek 15). Je zřejmé, že převyšující počet podlimitních VZ trvajících až do roku 2021, neměl významný vliv na celkovou hodnotu zadaných veřejných zakázek (Obrázek 14).

Obrázek 15 Počet zadaných VZ dle režimu zakázky

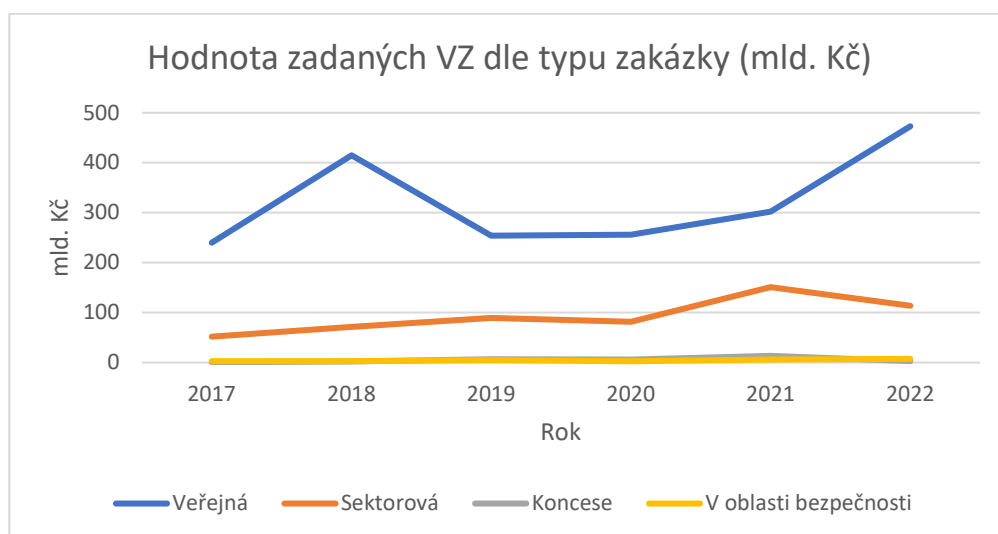


Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

4.1.7 Zadané VZ dle typu zakázky

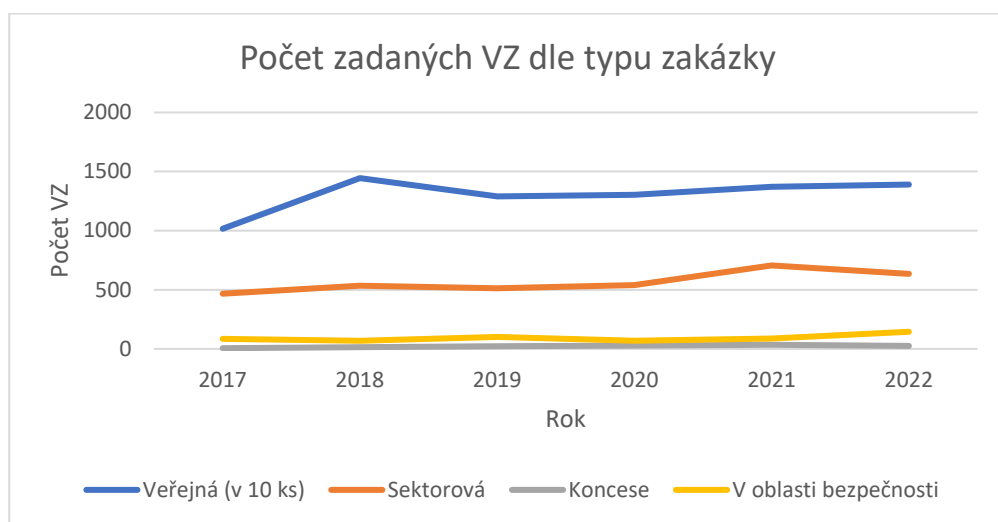
S ohledem na vymezení úzkého okruhu zadavatelů pro jednotlivé typy zakázek, kde se vyskytují zadavatelé vyznačující se monopolním postavením ve své oblasti předmětu činnosti (např. ČEZ), dále zadavatelé zajišťující služby v ochraně státu, vyžadující speciální režim nákupu komodit (např. Ministerstvo obrany ČR), a na druhé straně širokého pole všech ostatních veřejných zadavatelů, nelze detailně porovnávat vývoj jednotlivých veřejných zakázek dle typu. Vytvořené grafy tedy odpovídají této skutečnosti.

Obrázek 16 Hodnota zadaných VZ dle typu zakázky



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

Obrázek 17 Počet zadaných VZ dle typu zakázky



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

4.1.8 Nejvíce nakupované komodity dle hodnoty

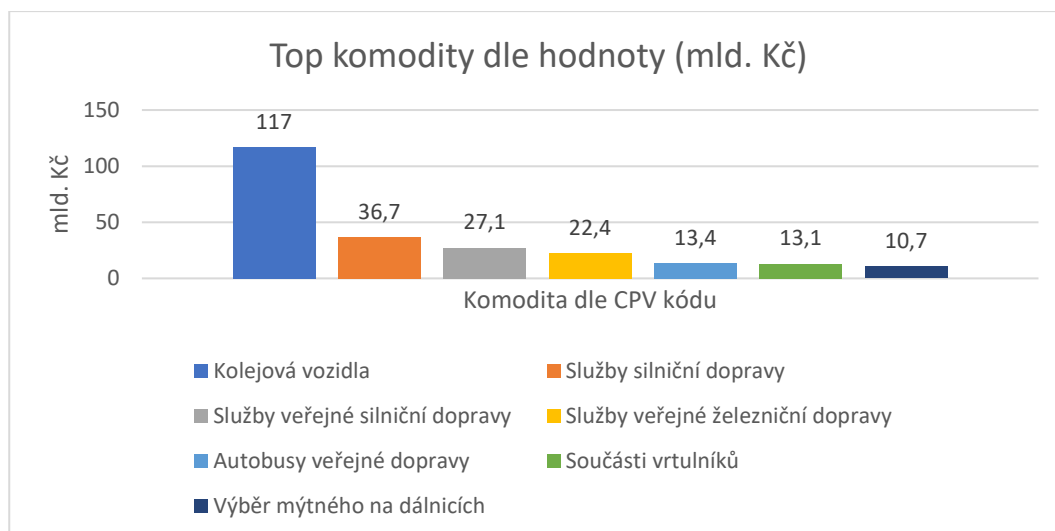
Při pohledu na strukturu nákupů přes klasifikační nástroj CPV kódů (NIPEZ kódů), které jsou určeny pro strukturalizaci předmětů plnění v oblasti veřejných zakázek, lze stanovit oblasti, ve kterých je na VZ vynakládán nejvyšší objem prostředků. Jedná se o prostředky vynaložené za celé období sledování údajů.

Nejvyšší prostředky byly obecně vynakládány v oblasti nákupů *veřejné dopravy*, což vyplývá z vysoké pořizovací hodnoty komodit, v tomto odvětví, a také ve vysoké potřebě veřejného sektoru tyto prostředky zajišťovat a revitalizovat zastaralé vybavení, prostředky, prostředí.

Při detailnější analýze nakupovaných komodit podle CPV kódů je možné se zaměřit také na jednotlivé podřizené CPV kódy z jednotlivých skupin kódu, při klasifikaci nákupů pomocí těchto kódů, může zadavatel využít možnosti použití nadřazeného kódu (Obrázek 18), který pod sebou zahrnuje detailnější členění, nebo naopak využít jednotlivé koncové kódy, které jsou konkretizací na co nejnižší možnou úroveň (Obrázek 19). Volba zadavatelů, jak detailní kód použít, vychází z toho, jak široký je předmět nákupů, zda se jedná o veřejnou zakázku, jejímž předmětem plnění je pouze jednotlivá komodita, nebo zda je předmět plnění vymezen šířeji a zahrnuje i další možné související služby a součásti větších celků.

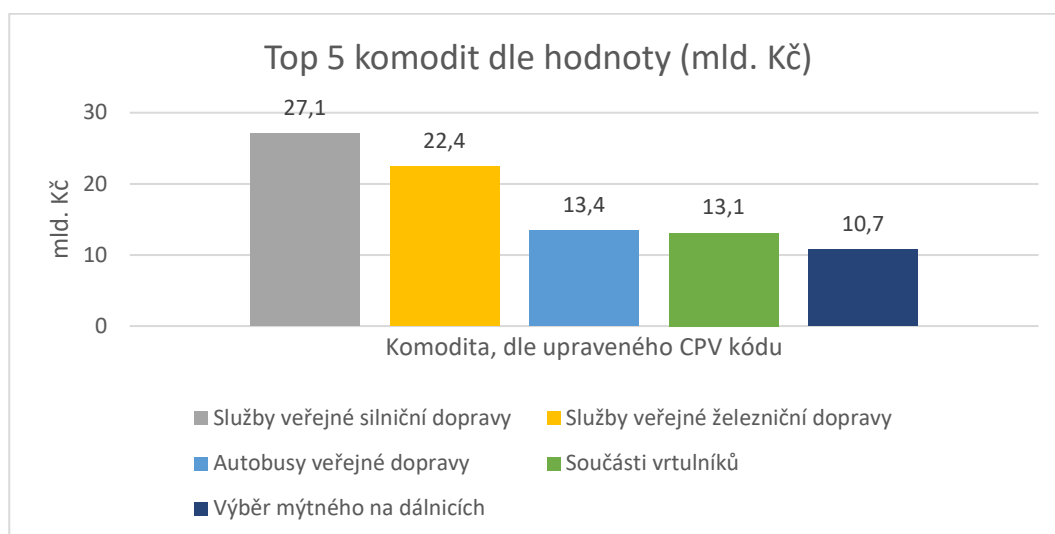
Při analýze objemů nakupovaných komodit z pohledu využití nadřazených skupin CPV kódů, se jako nejvýznamnější komodita ukazuje nákup *Kolejových vozidel*, kam spadají veškerá vozidla od vlaků, přes vozidla městské hromadné dopravy. Při zaměření se na jednotlivé nejnižší detailní CPV kódy se jako nejvýznamnější ukazují *Služby veřejné silniční dopravy*, jedná se tedy naopak o různé služby, které souvisí se zajištěním veřejné silniční dopravy, nikoli tedy nákup majetku jako takového.

Obrázek 18 Nakupované komodity dle hodnoty



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

Obrázek 19 Nakupované komodity dle hodnoty (dle upraveného CPV)



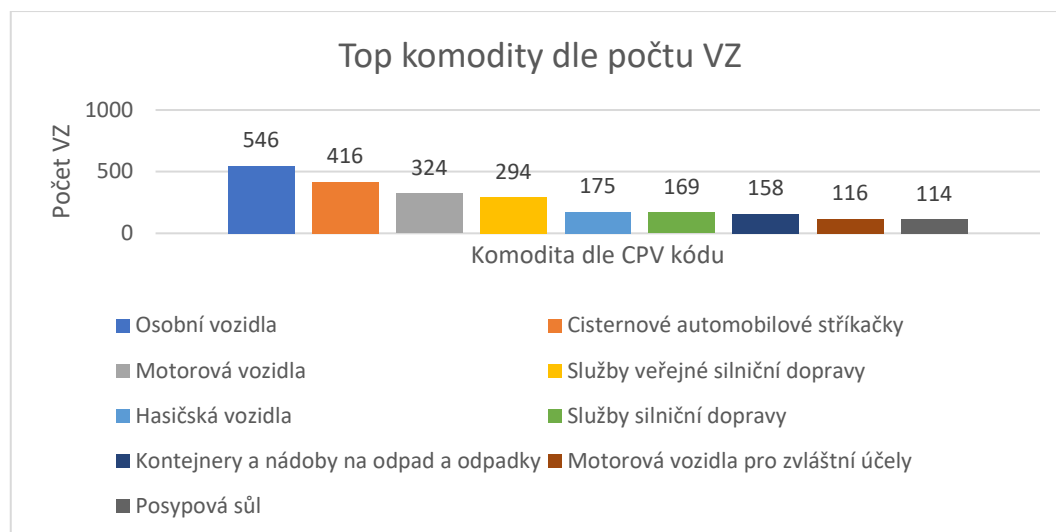
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

4.1.9 Nejvíce nakupované komodity dle počtu zadaných VZ

Z hlediska analýzy zastoupení jednotlivých komodit v klasifikaci podle CPV kódů a počtu veřejných zakázek, se jako nejčastěji pořizované ukazují komodity z obdobné oblasti jako při posuzování z hlediska celkové hodnoty veřejných zakázek. Jedná se o komodity nutné pro zajištění dopravní infrastruktury, a to jak na úrovni celého státu, tak jednotlivých měst a zároveň také prostředky pro zajištění důležitých oblastí veřejného života, jako je například pořizování *Hasičských vozidel*, jejichž pořizovací hodnota je vysoká a zároveň je

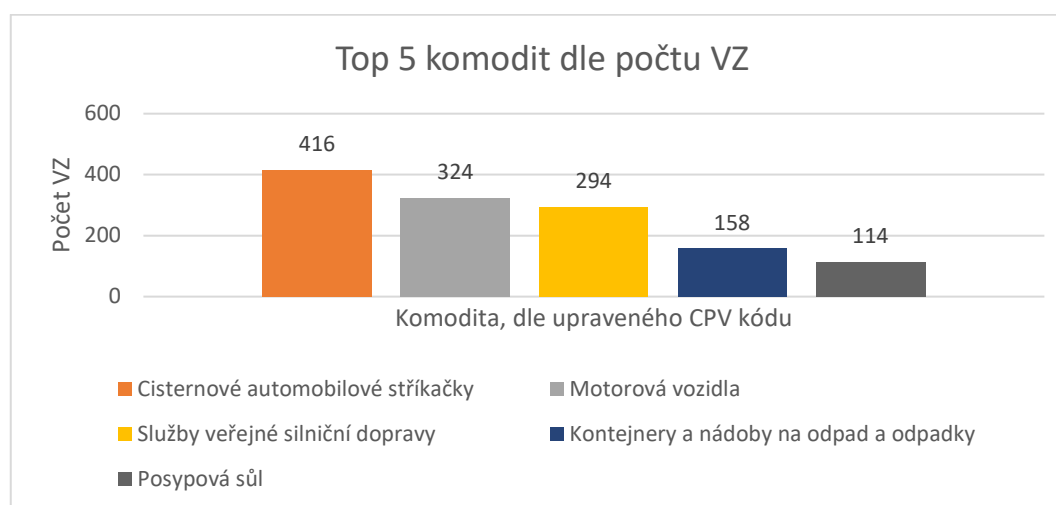
zde nutná pravidelná obnova, revitalizace a další související nákupy, které se promítají do této položky. Z hlediska hodnocení z pohledu počtu zadaných veřejných zakázek, je zastoupeno také pořizování dvou komodit, které nemají sice vysokou jednotkovou pořizovací hodnotu, ale jsou nutné zajišťovat opakovaně, pravidelně, případně ve velkém množství a jsou určeny pro zabezpečení funkčního veřejného života. Jedná se o pořizování *Posypové soli*, a *Kontejnerů a nádob na odpad a odpadky*. Tyto dvě komodity tak sice nejsou významné z hlediska celkové hodnoty nákupů, nicméně z hlediska četnosti veřejných zakázek se jako významné ukazují.

Obrázek 20 Nakupované komodity dle počtu zadaných VZ (dle upraveného CPV)



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

Obrázek 21 Nakupované komodity dle počtu zadaných VZ



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

4.1.10 Nejvíce nakupované komodity dle hodnoty v oblasti Vzdělávání

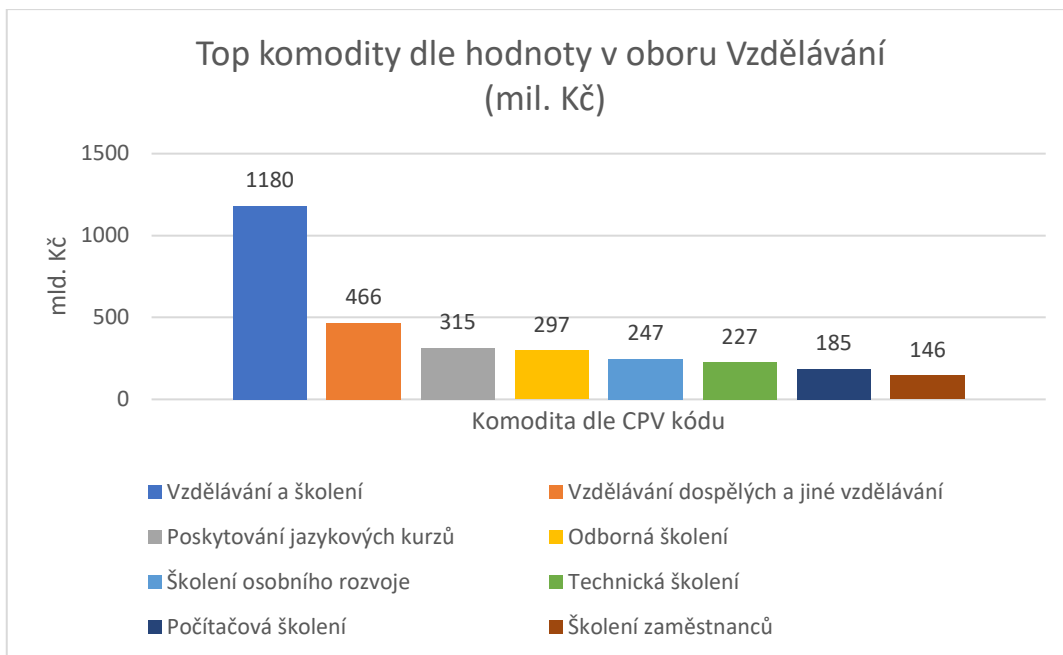
V souvislosti s dalším obsahem práce, která se bude zabývat popisem a analýzou zadávání veřejné zakázky u vybraného zadavatele, který působí v oblasti vzdělávání, byla provedena také analýza nejzastoupenějších pořizovaných komodit z oblasti vzdělávání, a to jak z pohledu četnosti veřejných zakázek, tak z pohledu celkové hodnoty veřejných zakázek.

I zde je možné analyzovat údaje buď v rámci nadřazených CPV kódů, které pod sebou zahrnují další podrobnější specifikace, nebo se zabývat jednotlivými pořizovanými komoditami, dle detailnějšího CPV kódů, z nižších struktur větvení.

Dle celkového objemu vynakládaných finančních prostředků jsou nejvíce pořizované, ve skupině nadřazených CPV kódů, nákupy, které spadají do obecné skupiny *Vzdělávání a školení*. S ohledem na to, že toto vymezení je opravdu velmi široké a je pod ním zahrnuto obsáhlé spektrum možností, co se reálně v rámci těchto veřejných zakázek pořizovalo, není možné vyvozovat příliš mnoho údajů. Další položkou je oblast *Vzdělávání dospělých a jiné vzdělávání*, zde je již možné vyvodit, o jaké hlavní oblasti se jedná, a to především z důvodu, že můžeme vyloučit veškeré oblasti, které sem nespádají, jako je základní a další stupně státem zajišťovaného vzdělávání. Položky typu *Odborné a Technické školení* naopak poskytují poměrně jasně vymezenou oblast, která je pod tímto CPV kódem zahrnuta.

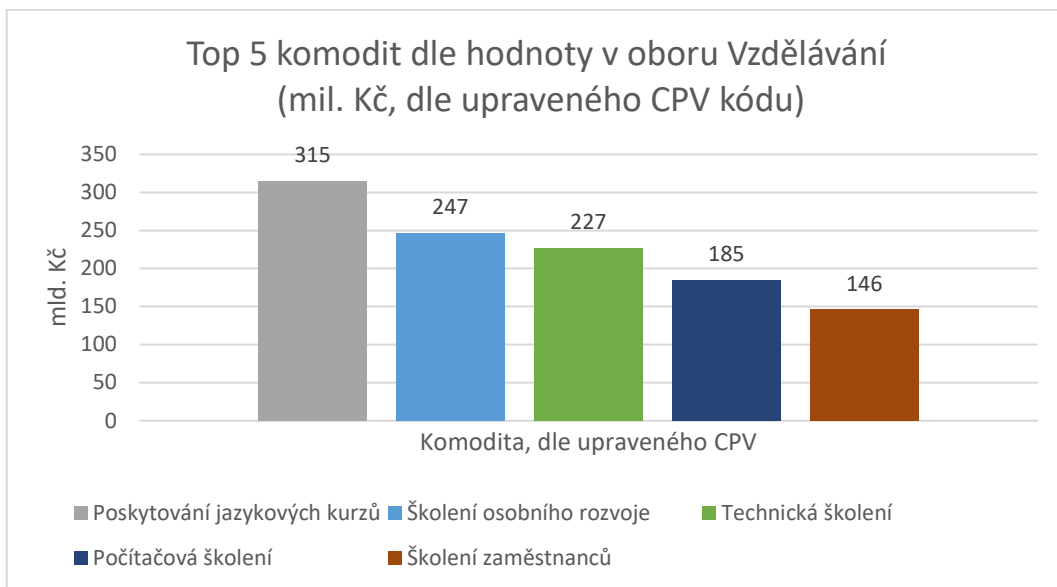
Při pohledu na analýzu zadávaných veřejných zakázek z oblasti vzdělávání skrze detailnější členění CPV kódů, lze identifikovat konkrétní skupiny zajišťovaných komodit. Jedná se například o *Poskytování jazykových kurzů*, *Školení osobního rozvoje* a další zobrazené údaje (Obrázek 23).

Obrázek 22 Nakupované komodity dle hodnoty v oboru Vzdělávání



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

Obrázek 23 Nakupované komodity dle hodnoty oboru Vzdělávání (uprav. CPV)

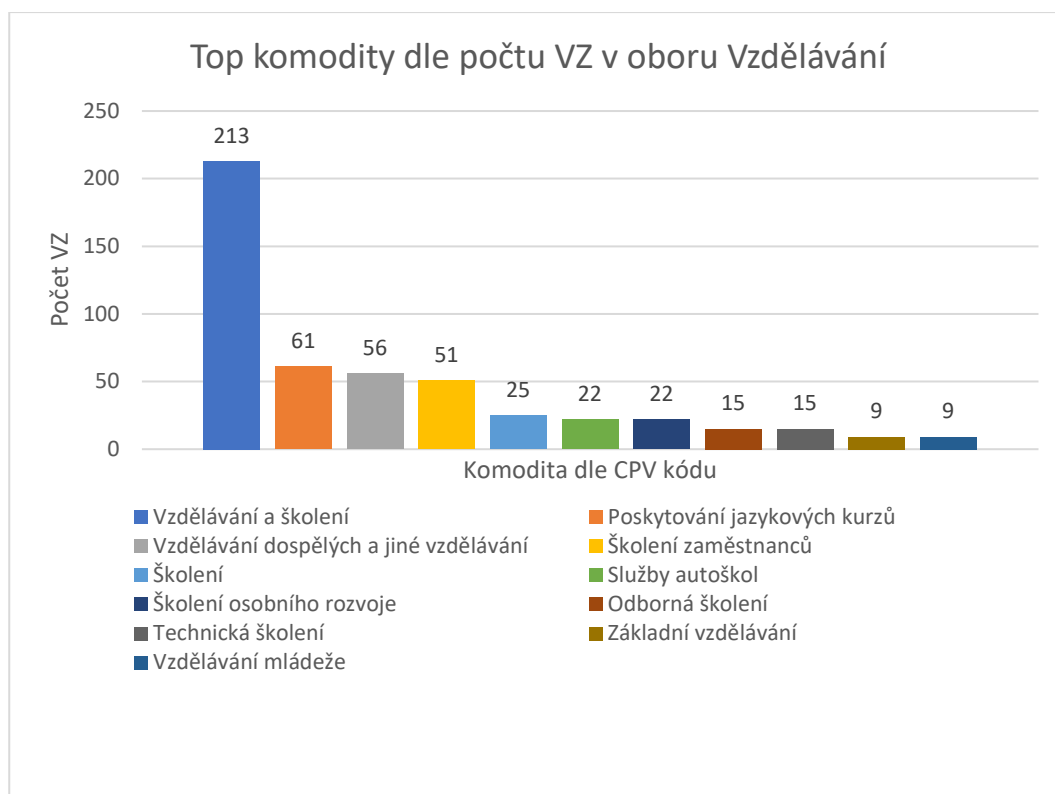


Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

4.1.11 Nejvíce nakupované komodity dle počtu VZ v oblasti Vzdělávání

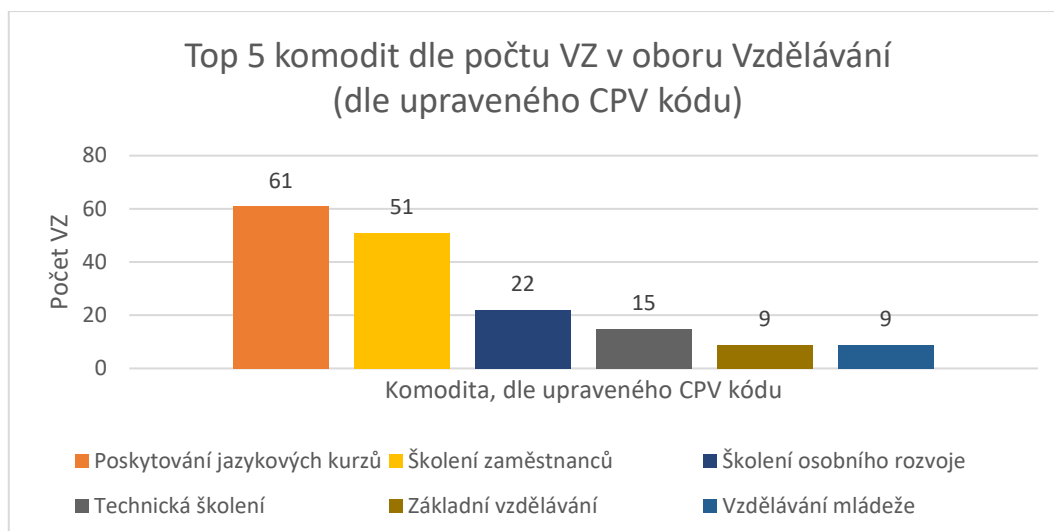
Dle analýzy zadaných veřejných zakázek, dle četnosti nákupů, vychází velmi podobné údaje, jako při předešlé analýze z hlediska celkového finančního objemu vynakládaných prostředků. Lze tedy vyvozovat, že co se týče hodnoty jednotlivých typů komodit, nejsou zde výrazné rozdíly mezi jednotlivými typy, které by způsobily výrazný nesoulad mezi výsledky analýzy z těchto dvou pohledů. Při analýze z hlediska četnosti se oproti analýze z hlediska hodnoty dostává do přehledu nejvíce zadávaných komodit skupina nákupů pro *Základní vzdělávání* nebo např. *Služby autoškol*. K souladu naopak dochází například v oblasti *Školení jazykových kurzů*, *Technického školení* a *Školení osobního rozvoje*.

Obrázek 24 Nakupované komodity dle počtu zadaných VZ v oboru Vzdělávání



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

Obrázek 25 Komodity dle počtu VZ v oboru Vzdělávání (upravený CPV)



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ISVZ

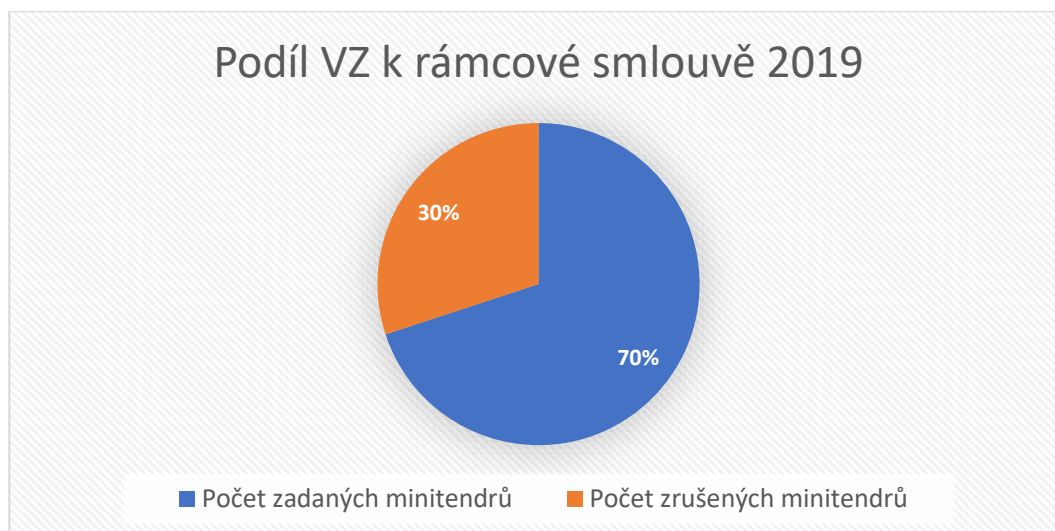
4.2 Porovnání rámcových smluv

Druhá část praktické části analyzuje minitendry, které byly zadány a zrušeny organizací DZS, v rámci vysoutěžených dvou rámcových smluv v roce 2019 (na období 36 měsíců), s porovnáním se smlouvou vysoutěženou v roce 2021 (na období 24 měsíců). Předmět těchto smluv byl shodný, jednalo se o konferenční smlouvy.

4.2.1 Podíl zadaných a zrušených minitendrů

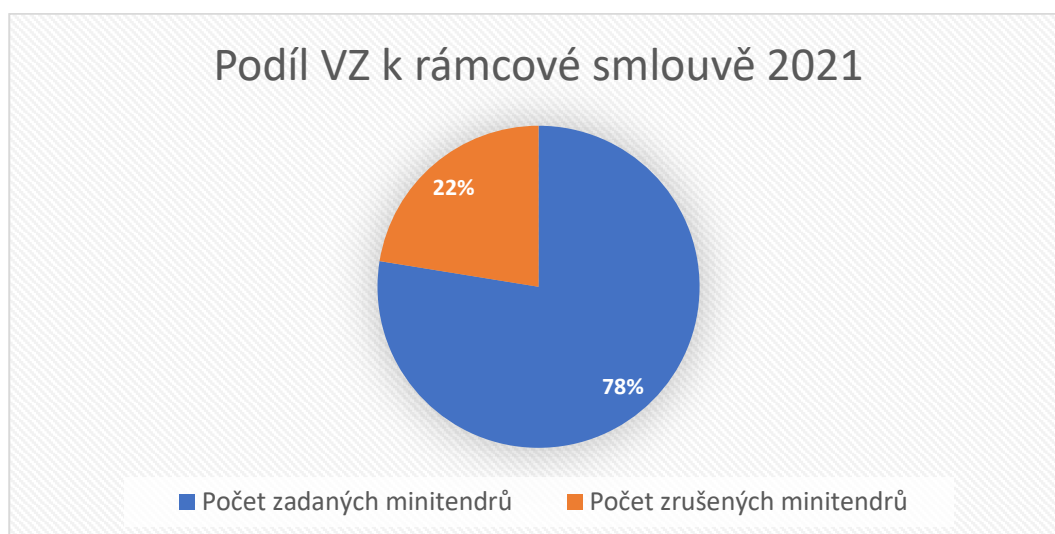
Při porovnání zadaných a zrušených minitendrů z rámcových smluv 2019 a 2020, je patrné následující; v průběhu plnění ze smlouvy 2019 bylo administrováno celkově více minitendrů v porovnání se smlouvou 2021. Konkrétně se jednalo o celkový počet 213 administrovaných minitendrů, oproti 98 administrovaných minitendrů ke smlouvě 2021. Na základě analýzy dat bylo zjištěno, že podíl zadaných minitendrů, oproti zrušeným, v roce 2019 byl o 8 procentních bodů vyšší, než v roce 2021. Je tedy zřejmé, že míra úspěšného zadání minitendrů vybranému dodavateli se, v průběhu čerpání smlouvy 2021, zvýšila.

Obrázek 26 Podíl zadaných a zrušených minitendrů ke smlouvě z roku 2019



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat poskytnutých DZS

Obrázek 27 Podíl zadaných a zrušených minitendrů ke smlouvě z roku 2021



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat poskytnutých DZS

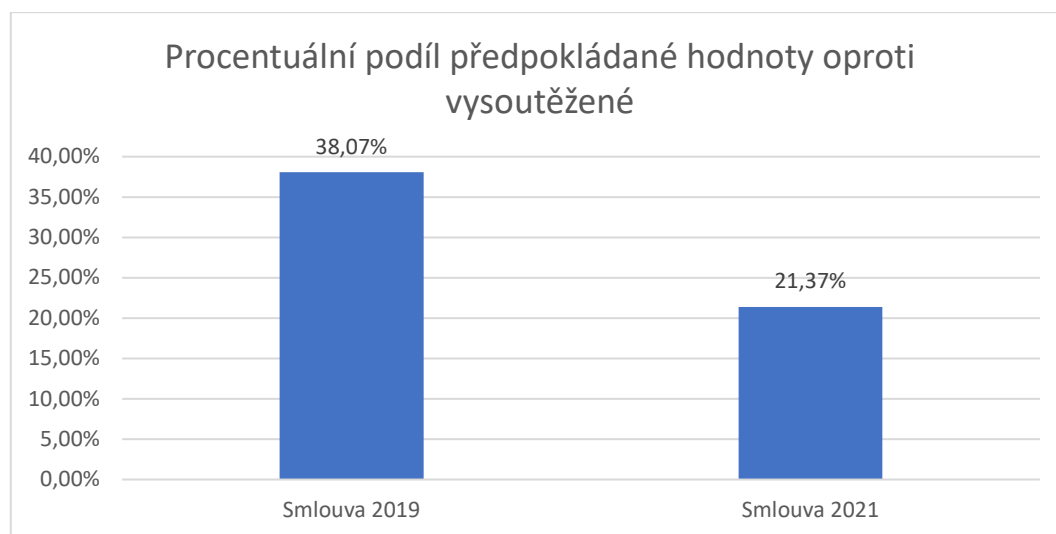
4.2.2 Hodnocení na základě nejnižší nabídkové ceny

Jednotlivé minitendry jsou soutěženy na základě nejnižší nabídkové ceny, kterou dodavatel nabídne. Tomuto kroku však předchází stanovení předpokládané hodnoty dílčího minitendru zadavatelem, na základě svých plánů financí. Jelikož je běžné, že dodavatel ve většině případů nabídne takovou nabídkovou cenu, která je výrazně nižší než hodnota předpokládaná, dochází tak k úspoře výdajů.

Na základě obdržených dat k jednotlivým rámcovým smlouvám, byl vytvořen rozdíl celkové předpokládané hodnoty všech zadaných minutendrů, mimo minutendry zrušené, a reálné celkové vysoutěžené hodnoty všech minutendrů. Analýza smlouvy 2019 vykazuje rozdíl v předpokládané hodnotě 17 861 849 Kč, což v porovnání s hodnotou smlouvy vykazuje 38,07 % celkové částky. Lze tedy usuzovat, že tento princip, soutěžení veřejných zakázek na nejnižší nabídkovou cenu, snižuje výdaje z rozpočtu organizace. Pokud se zaměříme na analýzu dat smlouvy 2021, byla zjištěna nižší celková hodnota smlouvy a zároveň rozdíl v předpokládané hodnotě oproti vysoutěžené. Podíl tak činí „jen“ 21,37 %, tedy stále poměrně vysokou hodnotu v úspoře výdajů.

Tato analýza zároveň dokazuje přesnější stanovení předpokládaných hodnot dílčích zakázek smlouvy 2021, v porovnání s předchozí smlouvou. Je tedy zřejmé, že organizace postupuje v souladu s metodou m4E (BVA metodou) a usiluje o co nejpřesnější odhadování předpokládaných cen na základě předchozích zkušeností.

Obrázek 28 Procentuální podíl předpokládané hodnoty oproti vysoutěžené



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat poskytnutých DZS

4.2.3 Administrativní náročnost zadaných minutendrů

Zavedení elektronizace veřejných zakázek a následné zavedení elektronické komunikace, která se stala součástí Národního elektronického nástroje vedla k celkovému urychlení zadávání zakázek. Na základě poskytnutých dat lze porovnat rychlost zadávání minutendrů v období 2019 až 2020 a období roku 2021 až 2022. Celkový počet zadaných minutendrů, včetně zrušených, jelikož nejdříve musely být zadané, teprve

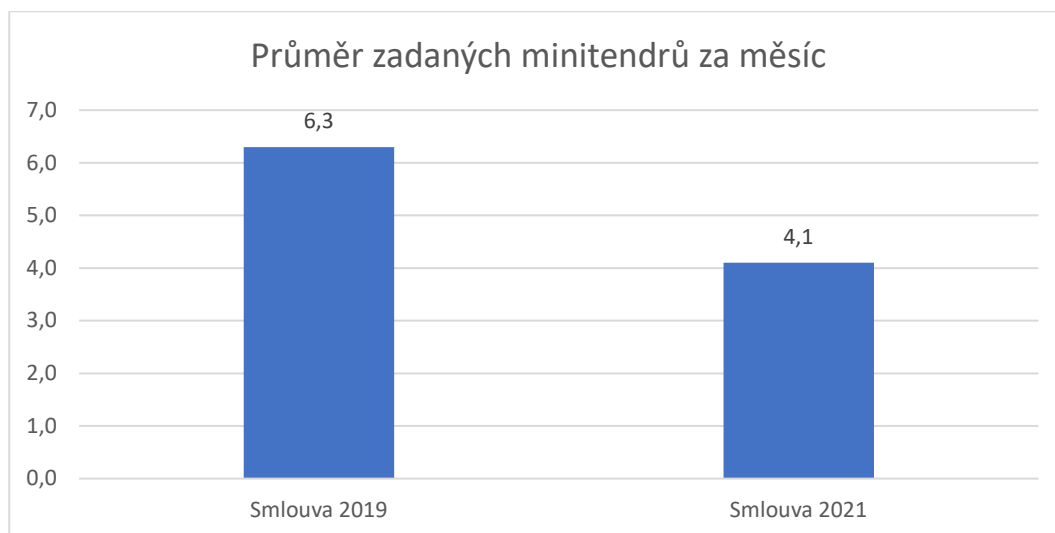
později zrušené, činil u smlouvy 2019, 213 minutendrů. Po vydělení tohoto počtu 34, což byla doba, po kterou se ze smlouvy čerpalo, vychází, že bylo zadáno během jednoho měsíce v průměru 6,3 minutendrů. Analýza druhé smlouvy 2021 (98 minutendrů, 24 měsíců) vedla ke zjištění průměrného počtu 4,1 minutendrů za měsíc.

Je tedy zřejmé, že v období během pandemie Covid 19 bylo zadáváno více minutendrů, ovšem příčina zde byla ve velké míře rušení naplánovaných konferencí, a jejich opětovné zadání. I zde lze upozornit na metodu m4E, díky níž organizace mohla precizněji zadávat zakázky u smlouvy 2021 a tím eliminovat nutnost rušení zakázek.

Z pohledu administrování obnovené soutěže je faktem, že pokud by nastala situace, kdy by organizace musela zadávat více minutendrů, než u smlouvy 2021, tedy v průměru 4,1 za měsíc, bylo by tak Národním elektronickým nástrojem umožněno.

Výhodou soutěžení dílčích zakázek na základě uzavřené rámcové smlouvy je především rychlost soutěžení, což způsobuje výběr dodavatele na základě nejnížší nabídkové ceny, jelikož všechny ostatní kritéria již byly dodavatelem splněná při uzavření smlouvy. Pokud bychom porovnali minutendry například s nadlimitní veřejnou zakázkou, u které je vyšší míra regulace zákonem, více administrace a zároveň je nutné dodržovat zákonem stanovené lhůty pro jednotlivé fáze zadávacího procesu (předběžné oznámení, lhůta pro podání nabídek atd.), trvá vysoutěžení této zakázky přibližně půl roku.

Obrázek 29 Průměr zadaných minutendrů za měsíc



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat poskytnutých DZS

4.3 Identifikace problematických okruhů při administraci VZ

Poslední výzkumná část se zabývá praktickým zadáním veřejné zakázky do Národního elektronického nástroje, na základě čehož byly nalezeny problematické okruhy, s možným návrhem řešení. Administrace zakázky byla provedena na zakázkách obnovených soutěží a zároveň i zakázkách nadlimitních, jelikož se zde pracuje s vyšší administrací, přísnějšími omezeními a náležitostmi. Pro potřebu orientace v jednotlivých krocích zadávání veřejných zakázek je popsán postup v Příloze 1.

4.3.1 Průběh zadávání veřejných zakázek v NEN

Jednotlivé kroky administrace zadávání veřejné zakázky jsou zobrazeny formou formulářů, které simulují dokument s předpřipravenými položkami. Tento postup byl vytvořen při zavádění nové verze HTML 5, Národního elektronického nástroje, a předchozí systém zdokonalil.

Na Obrázku 29 (skrytá část) a 30 (rozbalená část) je ilustrován systém formulářů, kde je možné jednotlivé dílčí okruhy skrýt. Jelikož se jedná o první fázi zadání veřejné zakázky jsou některé části formuláře defaultně zakryty (zabaleny), aby uživatelé zbytečně nezdržovali při administraci, jedná se především o pole, které dle zákona nemusí být vyplněna.

Obrázek 30 Skrytá (nerozbalená) část formuláře NEN



The screenshot shows a web interface with a header bar containing the text "Kopie zakázky" on the left and a downward-pointing chevron icon on the right. Below the header is a horizontal line, followed by a section titled "Nastavení zadávacího postupu".

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z NEN

Obrázek 31 Rozbalená část formuláře NEN



The screenshot shows a web interface with a header bar containing the text "Kopie zakázky" on the left and an upward-pointing chevron icon on the right. Below the header is a horizontal line, followed by a form area with two input fields. The first field is labeled "Výběr zakázky ke kopii:" and the second is labeled "Výběr vzoru, ze kterého má být zakázka vytvořena:". Both fields have a right-pointing chevron icon. Below the form area is another horizontal line, followed by a section titled "Nastavení zadávacího postupu".

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z NEN

V tomto kroku lze jako chybu vnímat právě skrytí některých důležitých částí, které byly vyhodnoceny jako méně potřebné pro uživatele, ale zároveň pokud nový uživatel o této funkci nemá informace, hledanou položku bude hledat déle, čímž zamýšlená efektivita postrádá na účinnosti. Při zadání první fáze byla nalezena konkrétní chyba u položky *Kopie zakázky*, která je defaultně přednastavena jako skrytá část formuláře. Pro uživatele, kteří však zadávají do Národního elektronického nástroje dílčí zakázky (minitendry) z rámcových dohod, tuto funkci využívají téměř na denní bázi a je pro ně z hlediska efektivity práce téměř nezbytnou součástí.

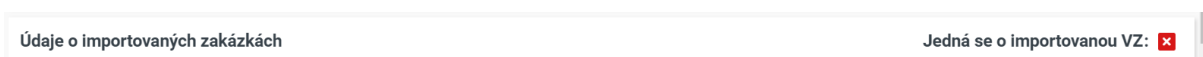
Řešením tohoto uživatelského problému by mohla být možnost každého uživatele, po zavedení do systému, přednastavit si jednotlivé části formuláře, které chce mít viditelné a naopak. Tímto opatřením by se předešlo, v jistých fázích zadání veřejné zakázky, chaotickému a neintuitivnímu prostředí, které může být pro nové uživatele z pohledu administrace VZ zdlouhavé.

4.3.2 Funkce Národního elektronického nástroje

Národní elektronický nástroj je nastaven na systému vyplňování webových formulářů, povolením či odmítnutím některých funkcí, vkládání dokumentů a dalšími. Konkrétní funkcí, kterou je možné potvrdit (zelená fajfka) nebo odmítnout (červený křížek) další postup v zadání veřejné zakázky, je možnost importu VZ. Tato funkce umožňuje vložit, do Národního elektronického nástroje, zakázku administrovanou v jiném elektronickém nástroji, než je NEN, nebo vložit zakázku administrovanou v papírové podobě.

Tato možnost nastavení VZ má v praxi dvě funkce, po aktivování *Importované VZ* (Obrázek 32) se nabídne další část formuláře pro administraci VZ a zároveň se změní *Specifikace podání* (Obrázek 33 a 34). Tato změna upravuje způsob podání VZ, tedy z přednastavené elektronického na listinný a zároveň změní způsob šifrování, což způsobuje v dalších fázích VZ odlišný způsob následného hodnocení.

Obrázek 32 Deaktivace možnost Importované VZ (defaultní nastavení) v NEN



Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z NEN

Obrázek 33 Aktivace možnosti Importované VZ v NEN

' on the right. Below the title bar are four input fields: 'Identifikátor ZP na archívním profilu zadavatele:', 'Původní kód profilu:', 'Systémové číslo ET:', and 'Systémové číslo IEN:'."/>

Údaje o importovaných zakázkách Jedná se o importovanou VZ:

Identifikátor ZP na archívním profilu zadavatele:

Původní kód profilu:

Systémové číslo ET:

Systémové číslo IEN:

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z NEN

Obrázek 34 Aktivace možnosti Importované VZ v NEN

Specifikace podání

* Výběr prvního typu podání dodavatele při zahájení řízení:

* Způsob podání:

Elektronická podání musí být šifrována ?

Samostatné zpřístupnění nabídkové ceny nebo nákladů životního cyklu ?

Umožnit podání variantních nabídek, nebo předběžných nabídek ?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z NEN

Obrázek 35 Aktivace možnosti Importované VZ v NEN

Specifikace podání

* Výběr prvního typu podání dodavatele při zahájení řízení:

* Způsob podání:

Elektronická podání musí být šifrována ?

Samostatné zpřístupnění nabídkové ceny nebo nákladů životního cyklu ?

Umožnit podání variantních nabídek, nebo předběžných nabídek ?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z NEN

Řešením této problematické oblasti, která může vést k zásadní chybě při zadávání veřejné zakázky, jelikož je intuitivní z pohledu uživatele proklikat všechny možnosti webového formuláře, je vložení informačního upozornění. Toto upozornění by se zobrazilo při každé aktivaci nebo deaktivaci jednotlivých polí a informovalo by uživatele o všech změnách na jednotlivých místech formuláře.

4.3.3 Potřebná dokumentace při administraci VZ

V určitých fázích zadávání veřejných zakázek je nutné vkládat dokumenty, které jsou nezbytné pro splnění zákonných náležitostí. Konkrétním příkladem tohoto problematického okruhu je prokázání naplnění a dodržení zásady sociálně odpovědného zadávání, dle § 6 odst. 4 zákona o zadávání veřejných zakázek. Pokud je k tomuto kroku zadavatel vyzván, musí následně doložit požadovaný dokument, který vkládá do Národního elektronického nástroje pro potřebu elektronické komunikace.

Pro uživatele je tento krok složitější na administraci, jelikož Národní elektronický nástroj nikde nenabízí vzorové dokumenty, kterými by bylo zefektivněno složité vymýšlení vlastních dokumentů. Jediný vzorový dokument, který je možno v tomto konkrétním případě obdržet nabízí Ministerstvo práce a sociálních věcí, ten však není v Národním elektronickém nástroji nikde zmíněn.

Řešení tohoto problému, který by vedl ke zvýšení efektivnosti zadávání veřejných zakázek, zrychlení administrace, a v tomto případě i zvýšení transparentnosti, by bylo vložení vzorových dokumentů to Národního elektronického nástroje. Další možností by bylo vytvoření dalšího webového formuláře, čímž by se dalo vyplňování dokumentu zcela vyhnout. Konkrétně se zde nabízí možnost převedení dokumentu, které vytvořilo Ministerstvo práce a sociálních věcí.

5 Výsledky a diskuse

Poslední kapitola, ve své první a druhé části, cílila na vytvoření analýzy obdržených obecných dat, týkajících se zadávání veřejných zakázek, z Informačního systému o veřejných zakázkách a konkrétních dat, týkajících se obnovených soutěží (minitendrů) z dvou vysoutěžených rámcových smluv příspěvkové organizace Dům zahraniční spolupráce. K těmto částem bylo vytvořeno celkem šest výzkumných otázek a hypotéz, které byly následně vyhodnoceny na základě provedených analýz dat. Třetí část byla následně zaměřena na praktické zadání a administraci veřejné zakázky v Národním elektronickém nástroji (NEN). Na základě postupu zadání veřejné zakázky nadlimitní a obnovené soutěže v testovací verzi NEN, která byla později pro přesnost ověřena v „ostré verzi“ NEN, byly zjištěny problematické okruhy, týkající se uživatelské přívětivosti, efektivnosti a administrativní nenáročnosti, s následným návrhem opravných prostředků, které by práci v Národním elektronickém nástroji zefektivnily.

Analýzou obecných dat týkajících se zadávání veřejných zakázek v období od roku 2017, do roku 2022, byl zjištěn výrazný nárůst zadávaných zakázek do roku 2018, což mohlo být zapříčiněno zavedením elektronické komunikace mezi účastníky, a tedy zefektivnění celého procesu. V tomto bodě byl vyzorován na delší časové období nejvyšší počet zadávaných VZ, ale i nejvyšší zadaná hodnota. Od roku 2018 byl zaznamenán výrazný pokles v počtu i hodnotě zadávaných veřejných zakázek, kde může být vysoký podíl na klesající tendenci zapříčiněn nečekanou covidovou situací, která v ČR nastala. Opačná situace byla vyzorována od roku 2020 do roku 2022, kde byl zaznamenán růst hodnoty veřejných zakázek přibližně o 30 % ročně, což je 120 mld. Kč za rok a zároveň v roce 2022 překonal hodnotu z roku 2018. Zde však nastala situace, kdy vývoj počtu zadávaných veřejných zakázek takový růst nevykazoval (rok 2022 nepřekonal rok 2018 v počtu zadávaných VZ), čímž je dokázáno, že na růst vývoje hodnoty VZ měl větší vliv růst inflace. Na základě analýzy zadaného počtu a hodnoty zakázek dle druhu a režimu byla zjištěna závislost celkového vývoje, stavebních zakázek a nadlimitních zakázek. Tento vývoj je zcela logický, jelikož největší veřejné zakázky, s nejvyšší předpokládanou hodnotou jsou zadávány jako zakázky na stavební práce a musí být soutěženy v nadlimitním režimu.

V oblasti analýzy nejvíce nakupovaných komodit, dle dat získaných na základě přidělených CPV (NIPEZ) kódů, bylo nejvíce nákupů provedeno v oblasti veřejné dopravy. Tento fakt potvrzuje jak analýza dle počtu zadávaných zakázek, tak i hodnoty. Je tedy zřejmé,

že na tyto komodity jsou vynakládány nejvyšší prostředky v oblasti veřejných nákupů, což také vyplývá z jejich vysoké pořizovací ceny a vysoké potřebě veřejného sektoru tyto komodity zajišťovat a revitalizovat. V oblasti vzdělávání byla nejvíce pořizovanou komoditou identifikována, dle podrobnějšího členění, oblast poskytování jazykových kurzů. Tato oblast byla vyzorována na základě počtu zadaných zakázek i hodnotě zadaných zakázek.

Dle dat poskytnutých příspěvkovou organizací Dům zahraniční spolupráce, byly analyzovány dvě v minulosti vysoutěžené rámcové smlouvy, z roku 2019 a 2021. Z výzkumu vyplývá, že ze smlouvy 2019, která byla čerpána především v roce postihnutém covidovou situací, bylo administrováno více než dvojnásobek obnovených soutěží (minitendrů), než ze smlouvy 2021. Dále byl zjištěn nižší podíl, o 8 procentních bodů, zrušených minitendrů, oproti vysoutěženým v roce 2021. Je tedy zřejmé, že organizace postupuje dle metody m4E a v zadávání obnovených soutěží se zdokonalila. V oblasti zadaných minitendrů byla zjištěna úspora výdajů u obou vybraných smluv, jelikož podíl předpokládané hodnoty a vysoutěžené, oproti celkové hodnotě rámcové smlouvy vykazovala v roce 2019 38,07 % a v roce 2021 21,37 %. Tím, že procentuální podíl u smlouvy 2021 klesl, je dokázáno zlepšení v odhadu předpokládaných cen zakázek, což je jedním z bodů úspěšné aplikace metody m4E (BVA). Na základě průměru zadaných minitendrů za měsíc, u jednotlivých smluv, byla dále zjištěna možnost rychlejší administrace, a to, až o více než dva minitendry měsíčně více.

Na základě praktického zadání veřejných zakázek do Národního elektronického nástroje byly identifikované problematické okruhy v oblasti uživatelské přívětivosti. Některé fáze zadání VZ mohou být především, pro nové uživatele, neintuitivní, což vede k neefektivnosti administrace a zdlouhavému hledání jiného řešení. V této oblasti se jedná především o nabízené webové formuláře, s kterými souvisí další možný problém, který spočívá v možnosti aktivace, resp. deaktivace, různých postupů zadávání VZ dle zákona. Administrativní neefektivita je vnímána v nahrávání nutných dokumentací, které musí být součástí zadávacího postupu. V této fázi systém nenabízí potřebnou dokumentaci ke stažení, ani nedisponuje funkcí webových formulářů.

Výzkumná otázka č. 1: Mělo zavedení elektronické komunikace v rámci zadávání veřejných zakázek vliv na počet a hodnotu zakázek?

Dle analýzy dat, vývoj počtu zadaných veřejných zakázek a jejich hodnoty vykazuje značný nárůst v roce 2018.

Hypotéza č. 1, která předpokládala, že **zavedení elektronické komunikace, v roce 2018, vedlo ke zvýšení počtu zadaných veřejných zakázek a jejich hodnotě**, byla **potvrzena**. Počet zadaných veřejných zakázek a jejich hodnota byla v roce 2018 výrazně vyšší, oproti ostatním pozorovaným rokům.

Výzkumná otázka č. 2: Jaký vliv měla covidová situace v ČR na počet a hodnotu zadaných VZ?

Dle analýzy dat byla v covidové situaci zaznamenána změna v těchto dvou odvětvích zadávání veřejných zakázek.

Hypotéza č. 2, která předpokládala, že **covidová situace vedla k poklesu počtu zadaných veřejných zakázek a jejich hodnotě**, byla **potvrzena**. Dle analýzy dat bylo prokázáno výrazné snížení počtu zadaných zakázek a jejich hodnoty, v období během covidové pandemie.

Výzkumná otázka č. 3: Ovlivňuje vývoj inflace a HDP počet a hodnotu zadaných VZ?

Dle analýzy dat byl zaznamenán podobný vývoj zadaných VZ a jejich hodnoty v porovnání s inflací.

Hypotéza č. 3, která předpokládala **závislost počtu zadaných VZ a jejich hodnoty, na vývoji inflace a HDP**, byla **zamítnuta**. Vývoj inflace měl podobný průběh jako vývoj zadaných zakázek a jejich hodnoty, průběh HDP byl ve sledovaném období zcela odlišný.

Výzkumná otázka č. 4: Byla, s ohledem na covidovou situace v ČR, u čerpání rámcové smlouvy z roku 2019 prokázána větší míra zrušení jednotlivých minitendrů, oproti rámcové smlouvě z roku 2021?

Dle porovnání procentuálního podílu zrušených minitendrů na celkovém počtu zadáných zakázek, byla prokázána odlišnost v počtu zrušených minitendrů.

Hypotéza č. 4, která předpokládala, že **během období během covidové situace bylo více zrušených minitendrů, oproti smlouvě 2021**, byla **potvrzena**. Podíl zrušených minitendrů byl u smlouvy z roku 2019 o 8 procentních bodů vyšší.

Výzkumná otázka č. 5: Lze prostřednictvím obnovené soutěže, s hodnocením na nejnižší nabídkovou cenu, docílit úspory výdajů?

Dle analýzy dat byl prokázán rozdíl mezi předpokládanou hodnotou zadáných minitendrů a hodnotou vysoutěženou.

Hypotéza č. 5, která předpokládala, že **obnovená soutěž vede k průběžné úspoře vynaložených výdajů**, byla **potvrzena**. Podíl předpokládané hodnoty a vysoutěžené, oproti celkové hodnotě rámcové smlouvy vykazovala v roce 2019 38,07 %, v roce 2021 21,37 %.

Výzkumná otázka č. 6: Způsobí větší množství zrušených minitendrů celkový nárůst administrovaných minitendrů za měsíc?

Dle analýzy dat byl prokázán rozdíl, u jednotlivých smluv, v průměrném zadávání obnovených soutěží za měsíc.

Hypotéza č. 6, která předpokládala, že **v roce 2019 bylo měsíčně administrováno více minitendrů**, byla **prokázána**. Obnovené soutěže ze smlouvy v roce 2019 byly administrovány v průměru rychlostí 6,3 minitendru za měsíc, u smlouvy 2021 bylo administrováno v průměru 4,1 obnovených soutěží měsíčně.

6 Závěr

Prostředí veřejných zakázek bylo a vždy bude veřejností vnímáno jako oblast, kde je hospodařeno s penězi, jejichž část občané poskytují z odvedených daní. Je tedy nutné, aby vláda zajistila tuto oblast dostatečně transparentní, ekonomicky efektivní, administrativně a uživatelsky nenáročnou. Jen tato opatření můžou zajistit vyhnutí se podvodným a nekalým praktikám hospodaření se státními penězi, vedoucí k okrádání státu.

Analýzou teoretické části byla zkoumána právní úprava zadávání veřejných zakázek, kterou musí zadavatelé a dodavatelé dodržovat. Zároveň byla zkoumána oblast informačních systému a metod, které vedou ke zvýšení efektivity a transparentnosti zadávání veřejných zakázek.

Státní instituce, tedy zadavatelé, musí z důvodu co největší transparentnosti, při soutěžení veřejných zakázek postupovat podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Tento zákon je již nějakou dobu účinný, zároveň však flexibilně reaguje na politické a společenské změny v podobě zákonných novelizací. Poslední novelizací prošel zákon v červenci roku 2023. Na druhé straně dodavatelé, postupující také dle zákona o zadávání veřejných zakázek, musí dále každoročně dokládat aktualizace dokumentů, čímž prokazují základní splnění požadavků pro ucházení se o veřejné zakázky. Nutnou kontrolu postupu dle zákonů, při soutěžení veřejných zakázek provádí Nejvyšší kontrolní úřad a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Z pohledu vývoje zákona o zadávání veřejných zakázek byla do zákona vložena kapitola o odpovědném zadávání veřejných zakázek. Toto doplnění zákona vede k realizaci nákupů spojených s utvářením prospěchu pro společnost, ekonomiku a minimalizujícího dopad na životní prostředí. Zároveň se jedná o možnost výhody pro dodavatele, kteří ve svých firmách dodržují zásady CSR a mají tak v určitých výběrových řízeních výhodu oproti konkurenci. Jedná se tak o nové propojení vztahů mezi zadavateli a dodavateli.

V oblasti transparentnosti a hospodaření s financemi jsou pro zadavatele vládou vydávané metodiky, informující o postupech, které musí být státními institucemi v oblasti zadávání veřejných zakázek dodržovány. Musí však existovat i určitá hodnotící kritéria, na základě jejichž vyhodnocení je správně vybrána nabídka dodavatele. Tento správný postup lze zajistit dodržováním principů metody m4E (BVA metoda), která klade důraz na ekonomickou výhodnost nabídky, kvalitu dodavatele a naplnění účelu zadávacího řízení.

Principy této metody spočívají také v neustálém zdokonalování zadavatele, při zadávání podobných veřejných zakázek, vedoucí ke zvyšování efektivnosti.

Veřejné zakázky jsou již delší dobu zadávány elektronickými nástroji, které vytvářejí transparentní a zároveň efektivní prostředí. Ministerstvo pro místní rozvoj v oblasti elektronizace stále rozvíjí Národní infrastrukturu pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ), v minulosti byla zavedena zcela nová verze HTML 5 elektronického nástroje NEN, nyní je v plánu zavedení nové infrastruktury NIPEZ 2.0. NIPEZ disponuje novým Věstníkem veřejných zakázek, který je propojen přímo s profily zadavatelů a umožňuje dohledat dodavatelům přehledně potřebné informace o konkrétních veřejných zakázkách. Pro dodavatele je zde důležitý také Seznam kvalifikovaných dodavatelů, který výrazným způsobem urychluje prokazování základní a profesní způsobilosti. Důležitou součástí infrastruktury je také provoz Číselníku NIPEZ, který definuje kategorie komodit a zvyšuje tak efektivitu procesu přípravy veřejné zakázky pro zadavatele. Na základě obdržených dat nakupovaných komodit lze provádět pokročilé výdajové analýzy, sledovat vývoj cenových hladin, snižovat náklady spojené s procesy zadávání veřejných zakázek a zajistit tak nižší ceny.

Nedílnou součástí NIPEZ je provoz Národního elektronického nástroje, pomocí kterého lze administrovat veškeré veřejné zakázky. Tento elektronický nástroj, provozovaný Ministerstvem pro místní rozvoj, usiluje o zefektivnění zadávání veřejných zakázek, zvýšení transparentnosti, a především o uživatelskou přívětivost. NEN je pro uživatele nezpлатněn a nabízí svoji referenční verzi, ve které je možné si zadávání veřejných zakázek jen vyzkoušet. Dále jsou realizována potřebná školení pro zadavatele i dodavatele a veškeré postupy jsou podloženy dostupnými návody.

Zvýšená efektivita byla docílena i zavedením elektronické komunikace mezi účastníky, kdy v roce 2018 byl pozorován výrazný nárůst počtu a hodnoty zadaných veřejných zakázek. V období covidové pandemie byl naopak viditelný výrazný propad v počtu a hodnotě zadaných veřejných zakázek. S ohledem na počet zrušených veřejných zakázek, kde u vybrané organizace byl podíl zrušených obnovených soutěží, konferenční rámcové smlouvy, v období covidové pandemie, o 8 procentních bodů vyšší než u následné smlouvy z roku 2021, je prokázána efektivnost Národního elektronického nástroje. S přihlédnutím na rychlost administrování veřejných zakázek v NEN je možno, na základě výzkumu, zadávat dokonce o více než 2 zakázky měsíčně více, aniž by docházelo k systémovým problémům.

Problémové oblasti Národního elektronického nástroje, dle výzkumu založeného na praktickém zadání veřejných zakázek z pohledu zadavatele, byly identifikovány u webových formulářů. Tyto formuláře jsou v některých fázích administrování veřejné zakázky defaultně skryty (např. možnost kopie zakázky, která je obzvláště u soutěžení minitendrů velice využívaná), což je snadno přehlédnutelné, obzvláště pro nové uživatele, kteří s podobnými funkcemi nemají dosavadní zkušenosti a musí tak hledat jiné řešení. Pro zefektivnění procesu administrování veřejných zakázek, by bylo lepším řešením, aby si uživatel mohl sám přednastavit své viditelné webové formuláře, které by zůstaly seřazeny a zobrazeny, tak jak uživatel chce.

Další chyba NEN byla vypořádována u možnosti aktivace, resp. deaktivace různých postupů při administraci veřejné zakázky. Konkrétně lze uvést funkci Importu VZ, která je umístěna až na závěr vyplněných základních údajů a je defaultně deaktivována. Pokud se chce uživatel jen ujistit, že v této části webového formuláře, která je nezobrazena, nemusí něco vyplnit a formulář odkryje, funkce importované VZ se aktivuje, čímž se změni údaje v již vyplněných základních údajích (nastane změna v zadávacím procesu). Zde by ze strany provozovatele NEN měla být vypnuta funkce automatické změny části vyplněných údajů, čímž se opět, pokud uživatel tuto funkci využít nechce, stává uživatelsky neintuitivní. Zcela určitě by měla u každé funkce, která mění již vyplněné údaje, vyskakovat důrazná upozornění a uživatele nasměrovat na oblast změny.

Problematickou oblastí byla identifikována i fáze vkládání potřebné dokumentace nezbytné pro splnění zákonných náležitostí. Národní elektronický nástroj v oblasti dokumentace není uživatelsky přívětivý, což způsobuje neefektivní administraci zadávání veřejných zakázek. V NEN není možné dohledat žádné vzorové dokumenty, které vedou k zdlouhavému procesu hledání vzorových dokumentů na jiných místech nebo vymýšlení vlastních dokumentů. Konkrétním příkladem může být prokázání naplnění a dodržení zásady sociálně odpovědného zadávání (§ 6 odst. 4 ZZVZ). V určité fázi je nutné doložit nutný dokument, ale NEN žádný vzorový dokument nenabízí. Hledáním bylo následně nalezen jeden vzorový dokument, který vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Pro zefektivnění procesu zadávání veřejných zakázek by bylo vhodné mít všechny vzorové dokumenty nahrané na jednom místě pro potřebu uživatelů. Další možností, jelikož vzorové dokumenty většinou někde existují, by bylo je převést do webových formulářů a přiřkládání jakýchkoli dokumentací se vyhnout.

7 Seznam použitých zdrojů

Publikace:

BALÝOVÁ, Lucie. Veřejné zakázky. 2. vydání. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-805-4.

JELÍNEK, Kamil. Zákon o zadávání veřejných zakázek. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-120-9.

KRUTÁK, Tomáš. Zákon o zadávání veřejných zakázek s komentářem k ... Právo (ANAG). 2016-. Olomouc: ANAG, 2016-. ISBN 978-80-7554-040-9.

HERMAN, P.; FIDLER V. a kol. Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-595-1.

NOVÁK, David; GERGELOVÁ ŠTEIGROVÁ, Leona; DOBROVODSKÁ, Monika; INGEROVÁ, Petra; CHVALKOVSKÁ, Eva et al. Společenská odpovědnost a veřejné zakázky: co znamená odpovědné veřejné zadávání a jak souvisí se společenskou odpovědností firem. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018. ISBN 978-80-7421-148-5.

PALGUTA, Ján a Filip PERTOLD. K čemu vede (ne)transparentnost veřejných zakázek?. 1. Praha: Národohospodářský ústav AV ČR, 2016. Studie (Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu), s. 1. ISBN 978-80-7344-370-2.

Odborné články:

JEČNÝ, Ondřej. Národní elektronický nástroj-nově povinně. *Veřejné zakázky v praxi: Aktuality, rady, názory a užitečné informace*. Praha: FORUM, 2018, 6(2), 4-9. ISSN 1805-8523

JELÍNEK, Petr; PLACHETSKÁ, Jana a NOVOTNÝ Roman. Best value approach-hodnotící kritéria. *Veřejné zakázky v praxi: Aktuality, rady, názory a užitečné informace*. Praha: FORUM, 2019, 7(3), 42-46. ISSN 1805-8523.

NOVÁK, Libor a HEROUT Štěpán. Rámcové dohody se zaměřením na sektorový režim (I). *Veřejné zakázky v praxi: Aktuality, rady, názory a užitečné informace*. Praha: FORUM, 2019, 7(3), 38-41. ISSN 1805-8523.

NOVÁK, Libor a HEROUT Štěpán. Rámcové dohody se zaměřením na sektorový režim (I). *Veřejné zakázky v praxi: Aktuality, rady, názory a užitečné informace*. Praha: FORUM, 2019, 7(4), 36-40. ISSN 1805-8523.

SÉGL, Jan. Národní elektronický nástroj: Pohled zpět i vpřed. *Veřejné zakázky v praxi: Aktuality, rady, názory a užitečné informace*. Praha: FORUM, 2020, 7(5), 54-56. ISSN 1805-8523.

WITTEVEEN, Wiebe; SNIPPERT, Tim; VOORDIJK, Hans a BOES, Hans. Překážky při realizaci vztahů správy mezi klientem a dodavatelem: přístup založený na nejlepších hodnotách. Časopis *Veřejné zakázky*. Roztoky: Procurement Publishing, s.r.o., 2018, 6(5), 41-50. ISSN 1803-6724

Metodiky:

Jak zohledňovat principy 3E v postupech zadávání veřejných zakázek [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008 [cit.-2023-11-14]. s. 13-14. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/Metodiky---stanoviska/Ruzne/Sbornik-autorskych-textu--Jak-zohlednovat-principy>

Metodický pokyn k používání Číselníku NIPEZ v praxi [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2012 [cit.-2023-10-14]. s. 6-14. Dostupné z: <https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2019/06/Metodicky-pokyn-k-pouzivani-Ciselniku-NIPEZ-v-praxi.pdf>

Metodika pro hodnocení nabídek podle ekonomické výhodnosti pro stavební práce a služby [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2019 [cit.-2023-10-14]. s. 5-7. Dostupné z: clanky/metodiky/2019_metodika_hodnoceni_nabidek.pdf

Metodika veřejného nakupování: Naplňování principů 3E v praxi veřejného zadávání [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2016 [cit. 2023-11-01]. s. 12. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/metodicka-podpora-chj/2016/metodicky-pokyn-chj-c-3--metodika-verejn-25582>

NIPEZ Národní infrastruktura infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2012 [cit.-2023-11-14]. s. 19-22. Dostupné z: https://mmr.gov.cz/getmedia/45823c7b-d86a-489c-b9bb-ac0e0cd02f1a/NIPEZ_brozura.pdf

Právní předpisy:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 ze dne 5. listopadu 2002 o společném slovníku pro veřejné zakázky (CPV), v platném znění.

Směrnice evropského parlamentu a rady 2004/17/ES dne 31. 3. 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb.

Směrnice evropského parlamentu a rady 2004/18/ES ze dne 31. 3. 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

Usnesení vlády České republiky č. 5 ze dne 5. 1. 2011 o Strategii elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2011 až 2015

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 340/2015 Sb., o registru smluv

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Internetové zdroje:

BVA v zakázkách, 2019. *BVA konzult s.r.o.* [online]. BVA konzult s.r.o. [cit. 2023-10-27].

Dostupné z: <https://bva-konzult.cz/clanky/bva/>

Metoda 4E, 2020. *m4e.cz* [online]. 4E consulting, s.r.o. [cit. 2023-11-02]. Dostupné z: <https://www.m4e.cz/>

Nástěnky, 2023. *Informační systém o veřejných zakázkách* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2023-11-13]. Dostupné z: <https://isvz.nipez.cz/nastenky>

Použití jednacího řízení bez uveřejnění ve veřejných IT zakázkách, 2018. *pravoIT.cz* [online]. JANSÁ, Lukáš [cit. 2023-10-20]. Dostupné z: <https://www.pravoit.cz/novinka/pouziti-jednaciho-rizeni-bez-uvarejneni-ve-verejnych-it-zakazkach>

Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek, 2023. *Portál o veřejných zakázkách* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2023-10-05]. Dostupné z: <http://portal-vz.cz/elektronicke-zadavani-verejnych-zakazek/strategie-elektronizace-zadavani-vz/>

Téma: Inflace na ústupu, 2023. *Česká národní banka* [online]. Česká národní banka [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/inflacni-cil/tema-inflace/index.html>

Tvorba a užití HDP – 4. čtvrtletí 2022, 2023. *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/tvorba-a-uziti-hdp-4-ctvtleteti-2022>

Vývoj právní úpravy veřejných zakázek, 2015. *Právní labyrint* [online]. Právní labyrint [cit. 2023-10-05]. Dostupné z: <https://www.pravnilabyrint.cz/vyvoj-pravni-upravy-verejnych-zakazek/>

Zjednodušené podlimitní řízení zjednodušeně, 2019. *epravo.cz* [online]. ONDRYÁŠ, Milan [cit. 2023-10-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zjednodusene-podlimitni-řízení-zjednodusene-109831.html>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

- Obrázek 1 Propojení společenské odpovědnosti a odpovědného zadávání (s. 20)
- Obrázek 2 Implementace odpovědného veřejného zadávání (s. 21)
- Obrázek 3 Předběžné tržní konzultace v procesu zadávání veřejných zakázek (s. 22)
- Obrázek 4 Životní cyklus veřejného výdaje (s. 24)
- Obrázek 5 Principy 3E jako celek (s. 26)
- Obrázek 6 Schéma NIPEZ (s. 31)
- Obrázek 7 Číselník NIPEZ (s. 34)
- Obrázek 8 Celková hodnota zadaných VZ (s. 48)
- Obrázek 9 Hodnota zadaných VZ dle druhu zakázky (s. 49)
- Obrázek 10 Celkový počet zadaných VZ (s. 50)
- Obrázek 11 Vývoj inflace (s. 50)
- Obrázek 12 HDP – meziroční reálná změna, sezónně očištěno (s. 51)
- Obrázek 13 Počet zadaných VZ dle druhu zakázky (s. 52)
- Obrázek 14 Hodnota zadaných VZ dle režimu zakázky (s. 53)
- Obrázek 15 Počet zadaných VZ dle režimu zakázky (s. 53)
- Obrázek 16 Hodnota zadaných VZ dle typu zakázky (s. 54)
- Obrázek 17 Počet zadaných VZ dle typu zakázky (s. 54)
- Obrázek 18 Nakupované komodity dle hodnoty (s. 56)
- Obrázek 19 Nakupované komodity dle hodnoty (dle upraveného CPV) (s. 56)
- Obrázek 20 Nakupované komodity dle počtu zadaných VZ (dle upraveného CPV) (s. 57)
- Obrázek 21 Nakupované komodity dle počtu zadaných VZ (s. 57)
- Obrázek 22 Nakupované komodity dle hodnoty v oboru Vzdělávání (s. 59)
- Obrázek 23 Nakupované komodity dle hodnoty oboru Vzdělávání (uprav. CPV) (s. 59)
- Obrázek 24 Nakupované komodity dle počtu zadaných VZ v oboru Vzdělávání (s. 60)
- Obrázek 25 Komodity dle počtu zadaných VZ oboru Vzdělávání (upravený CPV) (s. 61)
- Obrázek 26 Podíl zadaných a zrušených minutendů ke smlouvě z roku 2019 (s. 62)
- Obrázek 27 Podíl zadaných a zrušených minutendů ke smlouvě z roku 2021 (s. 62)
- Obrázek 28 Procentuální podíl předpokládané hodnoty oproti vysoutěžené (s. 63)
- Obrázek 29 Průměr zadaných minutendů za měsíc (s. 64)

- Obrázek 30 Skrytá (nerozbalená) část formuláře NEN (s. 65)
- Obrázek 31 Rozbalená část formuláře NEN (s. 65)
- Obrázek 32 Deaktivace možnost Importované VZ (defaultní nastavení) v NEN (s. 66)
- Obrázek 33 Aktivace možnosti Importované VZ v NEN (s. 67)
- Obrázek 34 Aktivace možnosti Importované VZ v NEN (s. 67)
- Obrázek 35 Aktivace možnosti Importované VZ v NEN (s. 67)

8.2 Seznam tabulek

- Tabulka 1 Finanční limity veřejných zakázek na dodávky a služby (s. 29)
- Tabulka 2 Finanční limity veřejných zakáz na stavební práce (s. 29)

9 Přílohy

9.1 Příloha 1 Průběh zadávacího řízení VZ

Fáze zadávacího řízení	Dokumenty/činnosti	Poznámky
1. Podklady k zadávací dokumentaci	Sběr informací, podmínek, specifikace (vychází z potřeb zadavatele a charakteristiky nakupované komodity).	
2. Specifikace veřejné zakázky	Výzva a ostatní potřebné přílohy, které doplňují specifikaci podmínek, jejichž základní rámec je daný samotnou výzvou (tvoří základní dokument zadávací dokumentace, která musí obsahovat povinné náležitosti dané ZZVZ, interními předpisy a dalšími dokumenty právního rámce zadavatele). Při procesu specifikace zadávacích podmínek je nutné pracovat s potřebami zadavatele, které vyplývají z jeho činností, které je nutné naplňovat. Dále je nutné zahrnout jednotlivá specifika dané nakupované komodity. Je nutné stanovit předpokládanou hodnotu veřejné zakázky, délku plnění a další, kdy je nutné vzít v úvahu předešlé plnění s obdobným předmětem plnění, aktuální potřebu zadavatele a podmínky, a také předpokládaný vývoj do budoucna. Důležitým prvkem je také stanovení způsobu hodnocení výběru dodavatele a hodnotících kritérií.	Z hlediska specifikace podmínek zadávacího řízení se jedná o nejdůležitější fázi zadávacího řízení, obvykle dochází ke spolupráci mezi jednotlivými věcnými odbory zadavatele a útvarem veřejných zakázek. Důležitým bodem je stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, na základě čehož je následně zvolen režim VZ, který ovlivňuje podmínky samotného procesu zadávání veřejné zakázky.
3. Souhlas se zahájením veřejné zakázky - předběžná finanční kontrola	Dokument, který splní náležitosti nutné pro zajištění předběžné finanční kontroly, je upraveno interními předpisy zadavatele. Mělo by být obsaženo alespoň: název veřejné zakázky předpokládaná hodnota období plnění veřejné zakázky předpokládaný termín zahájení VZ režim VZ zdroj financování ověření odsouhlasení opovědných osob (správce rozpočtu, příkazce operace)	Tento krok je nutné zajistit před vlastním zahájením veřejné zakázky, obvykle probíhá souběžně s procesem vlastní specifikace zadávacích podmínek, ve chvíli kdy jsou již známy potřebné údaje.
4. Věstník veřejných zakázek (VVZ)	Předběžné oznámení do VVZ a TED Zahájení VZ v NEN, probíhá zveřejněním kompletní zadávací dokumentace na profilu zadavatele. Od tohoto okamžiku je zadávací dokumentace dostupná veškerým potencionálním zájemcům o plnění veřejné zakázky, kteří se zároveň od tohoto okamžiku mohou přihlásit, po dobu, kdy běží lhůta pro podání nabídek, do zadávacího řízení. Jednotlivé termíny, které upravují jednotlivé fáze zadávacího procesu jsou dány ZZVZ a liší se s ohledem na režim zakázky, tedy pro nadlimitní, podlimitní a veřejné zakázky malého rozsahu. Konkrétní formuláře pro zveřejňování ve VVZ předepisují povinné informace, které je nutné zveřejnit, jedná se například o předpokládanou hodnotu, kritéria hodnocení, název VZ, informace o tom, zda je zakázka rozdělena na části apod. U nadlimitní veřejné zakázky probíhá automaticky předání z VVZ do TEDu.	Zákonné zakázky (tedy nadlimitní a podlimitní) je nutné zveřejňovat ve VVZ, pro vlastní zveřejnění informací jsou předepsány formuláře, kdy jsou dány pro daný typ veřejné zakázky, a také podle fáze v procesu zadávacího řízení.
5. Vyhlášení v NEN	Zanesení údajů do NEN Nahrání zadávací dokumentace Vyhlášení VZ probíhá prostřednictvím zveřejnění zadávací dokumentace na profilu zadavatele.	V rámci administrace zadání veřejné zakázky jsou dány povinné údaje, bez jejichž vyplnění není možné postoupit do další fáze zadávacího procesu, ale také je možné zadat údaje nad rámec těchto povinných, čímž je poté možné efektivněji využívat dalších možností a nástrojů, které NEN nabízí. Výzva a přílohy Před vlastním vyhlášením nadlimitní veřejné zakázky je nutné zaslat oznámení o zahájení výběrového řízení do VVZ a TEDu, teprve následně je možné zahájit VZ zveřejněním na profilu zadavatele, NEN umožňuje automatizaci tohoto kroku při zaslání oznámení do VVZ přes NEN.
6. Lhůta pro podání nabídek	V průběhu této lhůty podávají zájemci o plnění (dodavatelé nabídky), mohou také ve stanoveném termínu podat žádost o doplňující údaje, nebo dotazy k zadávacím podmínkám.	Komunikace probíhá prostřednictvím NEN.

Fáze zadávacího řízení	Dokumenty/činnosti	Poznámky
7. Ukončení podání nabídek	Po uplynutí lhůty, dojde k procesu otevření došlých nabídek.	NEN poskytuje nástroje, které zabezpečují ověření, že s nabídkami nebylo manipulováno, a dále také poskytuje nástroj pro vyšší zabezpečení nabídek prostřednictvím šifrovacího mechanismu.
8. Posouzení nabídek a Hodnocení nabídek	Hodnocení nabídek stanoví bodové hodnoty dle nastavených kritérií hodnocení, na základě čehož je určeno pořadí nabídek. Je nutné provést posouzení splnění podmínek jednotlivých nabídek. Následně jsou o těchto krocích vyhotoveny protokoly, které bývají přílohou Rozhodnutí o výběru dodavatele.	Lze vybrat, která z činností bude provedena první. Pokud bude nejdříve hodnocení nabídek, musí být tento krok uveden v Zadávací dokumentaci (následně je posuzována jen vítězná nabídka).
9. Výběr dodavatele	Zpráva (rozhodnutí) o výběru dodavatele.	Jejím zveřejněním na profilu zadavatele NEN, je uzavřeno výběrové řízení.
10. Podpis smlouvy	Po uplynutí příslušných lhůt (lhůta pro podání námítky u nevybraných dodavatelů) může být přistoupeno k podpisu smlouvy.	Na základě tohoto kroku dochází k plnění z veřejné zakázky, resp. realizace nákupu soutěžené komodity.
11. Písemná zpráva na profilu zadavatele	V příslušné lhůtě stanovené zákonem je nutné uveřejnit písemnou zprávu, která obsahuje zákonem stanovené náležitosti na profilu zadavatele v NEN.	

9.2 Příloha 2 Statistická data získaná z ISVZ

Hodnota zadaných VZ dle druhu zakázky (mld. Kč)				
Rok	Dodávky	Služby	Stavební práce	Celkový objem zadaných VZ
2017	123	54,8	117	294,8
2018	245	99,6	147	491,6
2019	115	70,2	170	355,2
2020	114	78,4	155	347,4
2021	176	87,6	209	472,6
2022	335	88,5	174	597,5

Počet zadaných VZ dle druhu zakázky				
Rok	Dodávky	Služby	Stavební práce	Celkový objem zadaných VZ
2017	4224	2733	3763	10720
2018	6654	3648	4762	15064
2019	6138	3549	3845	13532
2020	5647	3606	4421	13674
2021	5974	4191	4372	14537
2022	6791	3534	4381	14706

Hodnota zadaných VZ dle režimu zakázky (mld. Kč)				
Rok	Nadlimitní	Podlimitní	Neuvedeno	VZMR
2017	176	58,7	60,5	0,271
2018	339	85,9	65,9	0,644
2019	258	70,7	24,7	2,2
2020	252	73,6	18,2	3,45
2021	371	74,4	25	2,59
2022	475	81,9	38,1	1,92

Počet zadanych VZ dle režimu zakázky				
Rok	Nadlimitní	Podlimitní	Neuvedeno	VZMR
2017	3995	5710	886	129
2018	6650	7274	879	261
2019	6234	6388	785	125
2020	6251	6605	724	94
2021	7016	6700	694	127
2022	7197	6656	753	100

Hodnota zadanych VZ dle typu zakázky (mld. Kč)				
Rok	Veřejná	Sektorová	Koncese	V oblasti bezpečnosti
2017	240	51,9	0,512	2,99
2018	415	71,3	2,43	2,8
2019	254	89,5	6,45	4,97
2020	256	82	6,36	2,61
2021	302	151	13,5	5,85
2022	473	114	3,01	7,45

Počet zadanych VZ dle typu zakázky				
Rok	Veřejná (v 10 ks)	Sektorová	Koncese	V oblasti bezpečnosti
2017	1016	467	6	84
2018	1445	534	15	70
2019	1289	514	23	101
2020	1304	539	27	69
2021	1371	706	35	89
2022	1390	634	26	145

Top komodity dle hodnoty v oboru Vzdělávání		
Kód komodity	Název komodity	Celková hodnota VZ (mil. Kč)
80000000-4	Vzdělávání a školení	1180
80400000-8	Vzdělávání dospělých a jiné vzdělávání	466
80580000-3	Poskytování jazykových kurzů	315
80510000-2	Odborná školení	297
80570000-0	Školení osobního rozvoje	247
80531200-7	Technická školení	227
80533100-0	Počítačová školení	185
80511000-9	Školení zaměstnanců	146

Top komodity dle počtu VZ v oboru Vzdělávání		
Kód komodity	Název komodity	Počet VZ
80000000-4	Vzdělávání a školení	213
80580000-3	Poskytování jazykových kurzů	61
80400000-8	Vzdělávání dospělých a jiné vzdělávání	56
80511000-9	Školení zaměstnanců	51
80500000-9	Školení	25
80411000-8	Služby autoškol	22
80570000-0	Školení osobního rozvoje	22
80510000-2	Odborná školení	15
80531200-7	Technická školení	15
80100000-5	Základní vzdělávání	9
80310000-0	Vzdělávání mládeže	9

Top komodity dle hodnoty		
Kód komodity	Název komodity	Celková hodnota VZ (mld. Kč)
34620000-9	Kolejová vozidla	117
60100000-9	Služby silniční dopravy	36,7
60112000-6	Služby veřejné silniční dopravy	27,1
60210000-3	Služby veřejné železniční dopravy	22,4
34121100-2	Autobusy veřejné dopravy	13,4
34731700-7	Součásti vrtulníků	13,1
63712210-8	Výběr mýtného na dálnicích	10,7

Top komodity dle počtu VZ		
Kód komodity	Název komodity	Počet VZ
34110000-1	Osobní vozidla	546
34144212-7	Cisternové automobilové stříkačky	416
34100000-8	Motorová vozidla	324
60112000-6	Služby veřejné silniční dopravy	294
34144210-3	Hasičská vozidla	175
60100000-9	Služby silniční dopravy	169
34928480-6	Kontejnery a nádoby na odpad a odpady	158
34144000-8	Motorová vozidla pro zvláštní účely	116
34927100-2	Posypová sůl	114

9.3 Příloha 3 Statistiky dle dat obdržených od organizace DZS

Smlouva 2019_ Počet minitendrů		Podíl v %
Počet zadanych minitendrů	149	69,95%
Počet zrušených minitendrů	64	30,05%
Minitendry celkem	213	100,00%

Smlouva 2021_ Počet minitendrů		Podíl v %
Počet zadanych minitendrů	76	77,55%
Počet zrušených minitendrů	22	22,45%
Minitendry celkem	98	100,00%

Smlouva 2019_ Hodnota minitendrů (bez DPH)	
Smluvní cena plnění	46 915 927,40 Kč
Rozdíl předpokládané hodnoty oproti vysoutěžené	17 861 848,68 Kč
Procentuální podíl předpokládané hodnoty oproti vysoutěžené	38,07%

Smlouva 2021_ Hodnota minitendrů (bez DPH)	
Smluvní cena plnění	41 358 000,00 Kč
Rozdíl předpokládané hodnoty oproti vysoutěžené	8 836 376,65 Kč
Procentuální podíl předpokládané hodnoty oproti vysoutěžené	21,37%

Název rámcové smlouvy	Doba účinnosti smlouvy	Počet zadanych minitendrů	Průměr zadanych minitendrů za měsíc
Smlouva 2019	34 měsíců	213	6,3
Smlouva 2021	24 měsíců	98	4,1